

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU
GÖÇ VE UYUM ALT
KOMİSYONU
TUTANAKLARI

7 Ekim 2019 Perşembe

KONU

Türkiye’de yükseköğrenim görmekte olan Suriyeli öğrencilerle görüşme

7 Kasım 2019 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 16.34
BAŞKAN : Atay USLU (Antalya)

BAŞKAN – Bugünkü toplantımızı açıyorum.

Sayın vekillerim, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu bünyesinde bulunan Göç ve Uyum Komisyonu çalışmalarına devam ediyoruz.

Komisyonumuz belli aralıklarla toplantılara devam ediyor.

Bu yasama döneminde ama geçen bölümünde Suriyeli arkadaşlarımız, üniversite öğrencileri beni ziyaret etmişlerdi. “Biz de böyle bir komisyon olduğumu biliyoruz, size bazı bilgiler vermek istiyoruz, Türkiye’de yaşadığımız sorunlar, Suriye’den geliş süreçleri, hedeflerimizi, bu anlamdaki düşüncelerimizi sizinle paylaşmak istiyoruz.” demişlerdi. Biz de “Olur.” dedik. Bu dönem de o gelen arkadaşlarla irtibat kurduk, dedik ki: “Herhangi bir sivil toplum şeyi olmadan gelin, hem Türkiye’ye geliş süreçleri, Türkiye’deki üniversite süreçleri, uyum süreçleri konusunda bize bilgi verin, yasama organı olarak size hangi konularda yardım edebiliriz, biz de onları bilelim.” dedik ve bu toplantıyı düzenledik.

Türkiye’de bugün 150 bine yakın yabancı öğrenci bulunuyor yani Türkiye, artık yaklaşık olarak 170 ayrı ülkeden yabancı öğrenci alıyor. Bunların da büyük bir kısmı Türkiye’deki özel üniversitelere gidiyor, bunu da ifade edeyim. Yani daha önceleri de “Farklı ülkelere okumaya gidiyorlar; Amerika’ya gidiyorlar, İngiltere’ye gidiyorlar dünyanın farklı yerlerinden.” diyorduk ama bugün Türkiye’deki üniversitelere geliyorlar. Tabii, bu rakamın çok daha yüksek olması gerekiyor. Türkiye’deki üniversitelerin kalitesi, standartları çok yükseldi. Anlayabildiğim kadarıyla, talep de her yıl artıyor. Bu 150 bin öğrencinin içerisinde yaklaşık 20 bini Suriyeli. Yine, Suriyeli kardeşlerimiz geçici koruma statüsüyle Türkiye’ye geldikten sonra belli süreçlerden geçerek, üniversite imtihanı veya denklik imtihanı gibi süreçlerden geçerek üniversitelere kabul oldular ve bunun sonunda da buradaki arkadaşlarımızın -kendilerini tanıtacaklar- bir kısmı üniversitede okuyor, bir kısmı da herhâlde yeni bitirdi, onlara da ev sahipliği yapıyoruz.

Türkiye olarak kapılarımızı Suriyelilere açtık. İnşallah, özellikle ilköğretim çağında Suriyeli çocuklarımız ciddi bir şekilde artık yüzde 95 oranında eğitime erişebiliyorlar, bu çok önemli bir rakam. Üniversite çağında da artık belli bir standart geldi, o süreçleri geçen Suriyeliler Türk üniversitelerinde okuyabiliyorlar. Eğitim çok önemli. Bu gençler bu eğitimlerini tamamladıktan sonra, inşallah, Suriye’ye de huzur, barış geldikten sonra, güvenli ülke kurulduktan sonra, onlara güveniyoruz, kendi ülkelerine gönüllü olarak dönecekler ve orayı yeniden imar edecekler, yeniden orada, komşu ülkeler olarak onlarla huzur içinde, barış içinde yaşamaya devam edeceğiz. Bu gençler ne kadar iyi yetişirlerse, bu çocuklar ne kadar eğitimin içinde kalırlarsa bu coğrafyaya huzurun da barışın da o kadar hızlı gelebileceğine inanıyorum. Onun için, eğitim süreçlerini önemsiyorum.

Türkiye’de “Suriyeli öğrenciler sınavsız bir şekilde üniversitelere giriyorlar, okuyorlar, burs alıyorlar, para alıyorlar.” gibi sürekli spekülative şeyler söyleniyor. Aslında, bunların hepsi yanlış şeyler. Şimdi, belki arkadaşlarımız da anlatacak, hepsinin bir standardı var yani her Suriyeli öğrenci üniversiteye giremiyor, her üniversiteye giren Suriyeli öğrenci de burs alamıyor. Onlar o konuda da bilgi verecektir. Kamuoyunda bunlar konuşulurken, medya bunları servis ederken, siyasetçilerimiz bunları konuşurken bu konuları bilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bilmeden, yanlış bilgiler kamuoyuyla paylaşıldığı zaman, ciddi bir şekilde hem siyasi açıdan hem de güvenlik açısından farklı problemler

doğabiliyor, ötekileştirme artıyor, nefret artıyor, göçmen düşmanlığı, yabancı düşmanlığı gibi şeyler artıyor; oysa, bu konularda doğru bilgileri de kamuoyuyla paylaşmamız gerekiyor. Komisyon olarak bizim böyle bir misyonumuz olduğunu düşünüyorum, onları da yerine getiriyoruz.

Hemen, bundan sonra bir parantez açmak istiyorum. Dün, Genel Kurulda HDP’li bir milletvekili bir önerge verdi, tam olarak konunun içeriği insan ticareti. Özellikle Kuzey Irak’tan Türkiye’ye gelip korunma başvurusunda bulunan kadınların insan ticaretine konu edildiğiyle, mağduriyetlerinin olduğuyla ilgili bir konu gündeme geldi. Bu, bizim Komisyonumuzun konularından bir tanesi. Ben, Genel Kurulda da söyledim “Böyle ciddi bir isnat varsa biz Komisyon olarak bunu inceleriz.” dedim. Orada “Araştırma komisyonu kurulsun.” dendi ama ayrı bir araştırma komisyonuna gerek yok. Dolayısıyla, biz o önergeyi gündemimize alalım, bu önergede isnat edilen -orada bir iki tane somut olaydan da bahsediliyor- somut olaylarla ilgili öncelikle ilgili kurumlardan yazılı bilgi isteyelim, sonra masaya yatıralım, hep beraber diyelim ki bununla ilgili Emniyeti mi dinleyeceğiz, Aile Bakanlığını mı dinleyeceğiz, yerinde tespit mi yapacağız veya buna muhatap olan kişileri mi dinleyeceğiz, ona da karar verelim, hakikaten bu konuyu araştıralım. Araştırma konusunda herhangi bir çekincemiz yok.

İnsan ticareti konusu hakikaten önemli. Maalesef, bugün, dünyada yıllık 150 milyar dolarlık gayriresmî gelir söz konusu bu alanda ve hem nefret suçunun artması hem savaşların ve dünyadaki sosyal gelir dağılımındaki adaletsizliğin artması nedeniyle bu mağduriyetler her geçen gün çoğalıyor. Türkiye olarak bununla ilgili önlemlerimiz oldu. Biz, hem insan ticareti mağduriyetiyle ilgili Palermo Sözleşmesi var, onu iç hukukumuzda dâhil ettik hem Yabancılar Uluslararası Koruma Kanunu çıkardık, bununla da yetinmedik, dedik ki: “Bu konuyla ilgilenen müstakil bir daire olsun.” İnsan ticareti mağdurlarıyla ilgili müstakil bir kuruluş oluşturduk. Bununla ilgili, insan tacirleriyle ciddi bir şekilde mücadelelerimiz var, son yıllarda bu rakamların arttığını görüyoruz. Cinsel istismar, çocukların dilendirilmesi, küçük yaşta evlilik, zorla çalıştırma gibi konuları kapsıyor. İnşallah, o konuları da bu çerçevede Komisyonumuzda değerlendirelim derim. Ben, ilk günde de söylemiştim, bu tür konular geldiği zaman, bütün partilerden arkadaşlarımız var Komisyonumuzda, bize, Başkanlığımıza getirirler, derler ki: “Bu konuyu da araştıralım.” Biz bu konuların hepsine açığız. Bunların hepsinin tamamen insani bir konu olduğunu düşünüyorum ve diyoruz ki Türkiye Cumhuriyeti büyük bir devlettir, ortada bir sorun varsa bu sorunu tespit eder, çözümünü de tespit ederiz. Eğer yasal bir değişikliğe ihtiyaç varsa bunu gerçekleştiririz, eğer yürütme organı üzerinde bir denetlememiz söz konusu olacaksa bunu da yaparız diye düşünüyorum.

Sözü arkadaşlara bırakıyorum.

Atilla, sen gelmiştin benim yanıma. Şöyle yapalım: Senden başlayalım, herkes kendisini çok kısa tanıtsın. Adı, soyadı, nereden gelmiş, nerede okuyor gibi, kısa.

Sonra sen herhâlde kısa bir sunum yapacaksın. Sonra da arkadaşları tek tek dinleyelim. Bizim de sorularımız olursa sorarız.

ATILLA MALİK KARADİREK – Öncelikle bu toplantının organize edilmesinden dolayı sizlere çok teşekkür ediyorum.

Ben, aslen Suriyeliyim, Bayurbucak Türkmeni’yim, onu da söyleyelim. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde okuluma devam ediyorum, beşinci sınıftayım.

AHMED YASİR TEMELLİ – Ben Suriyeli değilim, Malatyalım. Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonunu temsilen katılıyorum. Biz, uluslararası öğrenci çalışması yapan en büyük sivil toplum kuruluşuyuz Türkiye’de. Şu an sayın vekilimizin de belirttiği gibi, 170 bine yakın uluslararası öğrenci var, biz de 65 derneğimizle Türkiye’de himaye etmeye çalışıyoruz. Uluslararası öğrencilerin din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin bütün taleplerini karşılamaya çalışıyoruz. Kendi derneklerimizle yetinmeyip

aynı şekilde öğrenci birlikleri, öğrenci dernekleri, öğrenci gruplarının da taleplerini takip ediyoruz. Arkadaşların da ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyoruz. Bizleri de davet ettiler, bizler de bu vesileyle aranızda katılmış olduk.

BAŞKAN – İnşallah sizin derneğinizi de bir gün çağırırım, diğer öğrencilerle beraber.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Derneğin ismi ne?

AHMED YASİR TEMELLİ – UDEF; Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Merkezi nerede?

AHMED YASİR TEMELLİ – Ben federasyondan biraz bahsedebilirim isterseniz.

BAŞKAN – Arkadaşlarımızı da tanıyalım, sonra seni dinleyelim.

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Merhabalar. Ankara Üniversitesi Kimya Mühendisliğinde okuyorum. On iki yıldır Türkiye’deyim. Devam ediyor okulum.

BAŞKAN – Türkiye’ye Suriye’nin neresinde geldiniz?

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Lazkiye’den geldim ben.

OTHMAN RIHAN – Halepliyim. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunuyum. Dört ay önce mezun oldum. Halep’ten geldim bu arada.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kaç yıl önce geldiniz siz?

OTHMAN RIHAN – Ben 2011 yılında geldim.

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Ankara Üniversitesi Sağlık Kurumları Yönetiminde yüksek lisans yaptım, mezun oldum. Yemen’den geldim, Halepliyim ama Yemen’de yaşıyorum. Yemen’de eczacılık okudum.

BAŞKAN – Peki, Türkiye’ye ne zaman geldiniz?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – 2015’te.

BAŞKAN – Suriyelisiniz ama?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Evet, Suriyelim.

BAŞKAN – Türkiye’deki statünüz ne şu anda?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – T.C. vatandaşıyım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hangi şartlarda, nasıl Türk vatandaşı oldunuz?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Beni Göç İdaresinden çağırdılar.

BAŞKAN – Yani sen Türkiye’de geçici koruma statüsüyle bulunuyordun...

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Yok, benim kısa dönem bir ikametim var, öğrenci ikamet.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nasıl vatandaşlığa geçiliyor oradan?

BAŞKAN – Geçebilir.

İstisnai vatandaş mı oldun?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – İstisnai.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İstisnaide koşul neydi?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Yetenekli, eğitimli, kalifiyeli Suriyeliler olduğumuz için...

BAŞKAN – Tek tek soralım sonra bunları, geldiğinde soralım, anlat bize.

ZEYİD ABOSADA – Merhaba. Suriye Şam’dan geldim. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesinde 3’üncü sınıf tıp öğrencisiyim.

BAŞKAN – Hepiniz tıpçısınız siz ya?

Sen kaç yıldır buradasın?

ZEYİD ABOSADA – 2013'te geldim, altı sene olmuş.

BAŞKAN – O zaman liseyi burada mı okudun?

ZEYİD ABOSADA – Yok, liseyi burada değil Suriye'de okumuştum.

AHMED FATHALLAH NEDDEF – Halepliyim. 2013'te Türkiye'ye geldim. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde okuyorum, 3'ncü sınıftayım.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Burada ismi yok galiba?

BAŞKAN – Tamam, yazdık, ekledik.

Evet, Atilla, sen herhâlde kısa bir bilgi vereceksin bize.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Sayın Vekilim, şimdi, öncelikle şöyle söyleyeyim: Biz, üniversitede okuyan, yakın sürede üniversiteden mezun olan Suriye kökenli, vatandaş olmuş veya geçici koruma altında olan arkadaşlarımızla beraber sizleri, Komisyonunuzu öncelikle bir ziyaret edelim istedik. Mevcut eğitimle ilgili özellikle, ağırlıklı olarak söyleyelim, bildiğimiz, bize iletilen sıkıntıları sizlere iletelim, ifade edelim ve bazı konularla ilgili açıklama yapılması gerekiyorsa da onlarla ilgili soru-cevap şeklinde yapalım istedik.

BAŞKAN – Tamam.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Biz iki sunum hazırladık. Şimdi, ben, arkadaşların adına öncelikle bir sunum hazırladım, aynı şekilde bütün kurumları da ilgilendiren. Ahmet Yasir Bey de Türkiye'de en büyük federasyon adına bir temsilci olarak Suriyelilerle ilgili, sahada karşılaştıkları sıkıntıları, bu konuyla ilgili çözüm önerilerini ifade edecekler.

Ben, tabii ki eğer müsaade ederseniz başlayacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Şimdi, lise öğrencileriyle ilgili başlamak istiyorum ben, Millî Eğitim Bakanlığını özellikle ilgilendiren bir mesele. Türkiye'de geçici koruma altında olan Suriyelilerle Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ilgileniyor. Tabii, bütün illerde özellikle kamplarda bu liseli öğrencilerle ilgili yakın takibat var.

Şimdi, bu konuyla ilgili bize iletilen bir sıkıntı var. Şimdi, lise açık öğretim sınavları oluyor – onu da söyleyelim- senede 3 defa oluyor. Bu arkadaşlar mezun olduktan sonra, normal süreçte 4-5 temmuzda sınava girmeleri gerekiyor. Tabii, bu takvim ve tarihler değişmiyor.

Niye açık öğretim sınavına giriyorlar? Çünkü bunlar kamplarda, geçen seneye kadar, daha doğrusu evvelki seneye kadar bazı derslerle ilgili Arapça eğitim görüyorlardı ve bu öğrencilere burada bir denklik getirilebilsin diye liseyi bitirdikten sonra açık öğretim sınavına alınıyorlar Millî Eğitim Bakanlığına bağlı, ondan sonra da bunlara denklik veriyorlar eğer o sınavı geçebilirlerse.

Şimdi, bazı illerde bu açık öğretim sınavıyla ilgili sıkıntı olmuş, mesela Osmaniye, Kahramanmaraş, Gaziantep, Adana gibi illerde, tabii, Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı illerde. Bu açık öğretim sınavıyla ilgili, bu arkadaşların sınava girmesiyle ilgili bunlara söylenmemiş. Tabii, söylenmediği için de bu tarih geçtiği için, başvuru yapamadıkları için hâlihazırda lise diplomasını Millî Eğitim Bakanlığımızdan, buradan alamıyorlar. Alamadıkları için de üniversiteye başvuru yapsalar da ret geliyor bu konuyla alakalı ve bir sonraki seneye üniversite başvuruları, daha doğrusu kabul edilmeleri ertelenmiş oluyor.

Şimdi, bu bahsedilen sıkıntı geçen yıl 4-5 Temmuz 2018, bu sene 4-5 Temmuz 2019'da bahsettiğim illerde yaşandı. Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü bu konuyla ilgili bilgilendirilmesine rağmen bir sonuç alamadık. Temmuzdaki sınava giremedikleri için, bu sene istisnai olarak açık öğretim

sınavı yaptılar eylülde ama yine diplomaları çıkmadı. Yani bu durumda olan öğrenciler şu an mağdur durumdalar. Üniversite başvuruları ancak gelecek seneye kaldı. Bu birinci sıkıntı Millî Eğitim Bakanlığıyla ilgili bize iletilen.

BAŞKAN – Peki, bunlar geri gönderme merkezlerinde okurken -yani iki yıldır, üç yıldır okuyorlar- otomatik olarak bir denklik kazanamayacaklarını bilmeleri gerekiyor yani neticede Atilla, bunlar Türkiye’ye geleli yedi yıl olmuş, sekiz olmuş, o tarihi niye kaçırıyorlar ki? Yani her sene o tarihlerde açık öğretim sınavı yapılıyor, o tarihte sınava girseler... Bilgilendirme eksikliği olduğunu söylüyorsunuz siz ama lise denkliğini alacak seviyeye gelmiş gençlerin kendilerinin de artık yavaş yavaş takip edip Türkiye’ye uyum sağlamaları gerekiyor diye düşünüyorum.

ATILLA MALİK KARADİREK – Doğru düşünüyorsunuz Sayın Vekilim.

Şimdi, biz bu illerde olan bazı...

BAŞKAN – Anlatabildim mi Mahmut Bey?

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Diploma alamadıkları için mi giriş yapamadılar?

BAŞKAN – Şöyle, ben anlatayım Sayın Vekilim...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O zaman Türkiye’deki vatandaşlar da “Ben de sınava girmedim, ben de gireyim, bana da üniversiteye girme imkânı sağla. Sen niye Suriye’den gelene o imkânı sağlıyorsun, bana sağlamıyorsun?” diyebilir. Başkan doğru söylüyor.

BAŞKAN – Şimdi, Suriyeli öğrenciler bizim okullarda okusalar da geçici barınma merkezlerindeki okullarda okusalar da okullarını bitirince diploma vermiyoruz, diyoruz ki: “Bakın, sizin lise diploma alabilmeniz için bizim açık öğretim lise sınavı var, ona girin. Yeteri kadar bilgiye sahip olduysanız biz size o diplomayı verelim netice olarak. O diplomayı alıp ondan sonra üniversiteye başvurun.” Bu sınav yılda 1 sefer yapılıyor ya da 2 sefer yapılıyor. 1 sefer mi yapılıyor?

ATILLA MALİK KARADİREK – 3 sefer yapılıyor Sayın Vekilim.

BAŞKAN – 3 sefer. Belki o tarihi kaçırmışlar. Kaçırınca da sınava girmedikleri için üniversiteye başvuramıyorlar. Diyorlar ki: “Bize her sene istisnai bir şey olsun.” Geçen sene kaçırmışlar, bu sene de kaçıran var. Dolayısıyla hani Türkiye’ye uyum sağlamaları gerektiğini düşünüyorum.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Kaçırma işi keyfi yani değil mi?

ATILLA MALİK KARADİREK – Yok.

BAŞKAN – Ya konuyu bilmediklerinden ama artık bilmeleri gerekiyor yani onu demek istedim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kanunu bilmemek mazeret teşkil etmez.

BAŞKAN – Hani bunlar ilk yıl olsaydı anlardım ama beş yıl olmuş geleli. Artık bunları kendi aranızda yayacaksınız bak. Özellikle dernek olarak diyecek ki hızlı bir şekilde: “Bu tarihteki sınavı kaçırmayın.”

ATILLA MALİK KARADİREK – Sayın Vekilim, Millî Eğitim demiş ki bu okuldaki öğretmenlere: “Bizim bilgimiz olmadan kayıtlarını yapmasınlar, almayalım.” Yani şimdi bu işin muhatabı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Açık Öğretim Daire Başkanlığı.

BAŞKAN – Tamam, biz bunu not aldık.

ATILLA MALİK KARADİREK – İllerle ilgili bir durum değil Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Anladım, not aldım.

ATILLA MALİK KARADİREK – Yani geçici barınma merkezlerinde olanlarla ilgili olarak Ankara talimat verecek ile “Bunların kaydını alın.” diye. O şekilde kayıt alıyorlar.

BAŞKAN – Tamam.

Devam edelim.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Şimdi, Sayın Vekilim, biliyorsunuz, 2011 yılında Suriye’de olayların şiddetlenmesiyle beraber Türkiye’ye göç etmek zorunda kalan yüzlerce, binlerce Suriyeli var. Şimdi, 2011 ile 2014 yılları arasında bir boşluk söz konusu. Özellikle şunun için söylüyoruz, 2014 yılı itibarıyla lise diplomalarıyla ilgili denklik, öncelikle Türkiye’nin Millî Eğitim Bakanlığı ya da il müdürlükleri tarafından verilmiyor. Suriye geçici hükûmeti eğitim bakanlığının ofisine öğrenci gidecek, oradan bir ön yazı alacak “Bunun diploması geçerlidir, doğrudur, sahte değildir.” diye, ondan sonra il müdürlüklerinin denklik bölümüne gidip başvuru yapabilir. Ama 2011’le 2014 arasında bir boşluk söz konusu Sayın Vekilim. Tabii, ortada dolaşan bilgiler var, deniliyor ki: “Suriye’den sahte bir lise diploması getirerek burada denkliğini almış ve bu şekilde üniversiteye girmiş Suriyeli öğrenciler var.” Tabii, bu konunun muhatabı Millî Eğitim Bakanlığının yine denklik bölümü ve denklik dairesi başkanlığı.

BAŞKAN – 2014’ten sonra sınavla yapıyoruz denkliği.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Evet, 2014’ten sonra sıkıntı yok. 2011 ile 2014 arası yapılmıyordu ve bu konuyla ilgili ciddi anlamda bilgi kirliliği dolaşıyor. Biz de sizlere, vekillerimize iletelim istedik, böyle bir şey varsa denetlensin, açığa çıkartılsın.

BAŞKAN – Şimdi, Atilla tersine bir şey söylüyor “Bizim içimizde bunu suistimal edenler var, olabilir, dolayısıyla siz buna dikkat edin.” diyor. Şimdi anladığım kadarıyla tabii, 2011 yılında devlet buna hazır değil, sistem buna hazır değil, gelenler var, o zaman -iç karışıklık bu kadar fazla olmadığı için- “Oradan okulundan belgeyi getir biz de sana bir denklik verelim, burada okula devam ettirelim.” deniliyordu. Ama 2014’ten sonra bunu kaldırdık, dedik ki 2014’ten sonra gelen herkese: “Sınava gir, bizim sisteme dâhil ol, biz senin hangi sınıfta olduğunu tespit edelim, o sınıfa kaydedelim.” “2011-2014 arasındaki beyanlarda yanlışlık olup bir şekilde bunu suistimal edenler olmuş olabilir. Dolayısıyla 2011-2014 arasını bir daha gözden geçirin.” diyorsunuz.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Aynen öyle Sayın Vekilim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, orada bir cümle daha sarf ettiniz, dediniz ki, cümlemeniz şuydu: “Suriye’de okuduğuna ilişkin belgeyi istiyoruz, Suriye geçici hükûmetine...” Yani buradaki Suriye geçici hükûmeti şu andaki Esad hükûmeti mi, başka bir hükûmet daha mı var?

ATİLLA MALİK KARADİREK – 2014’ten sonra mı önce mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu dediğinizi hangi dönem için kullandınız bilmiyorum, onu siz biliyorsunuz.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Suriye geçici hükûmeti eğitim bakanlığı var, Suriye geçici hükûmetinin kurumları şu an zaten Türkiye’de, Gaziantep’te.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, kurumları Gaziantep’te de bu yani Suriye’deki Esad Hükûmeti midir, yoksa bir başka hükûmet mi?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Hayır, hayır. Koalisyon var ya Sayın Vekilim, Suriye Ulusal Koalisyonu Geçici Hükûmeti.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Muhaliflerin oluşturduğu mu?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Muhaliflerin, aynen öyle.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, onların elinde resmî kayıtlar nasıl var, var mı hepsi? Yani orada bir paralel hükûmet şeklinde mi var? Yani öğrenmek için...

ATİLLA MALİK KARADİREK – Şöyle söyleyelim Sayın Vekilim: Lise mezunlarıyla ilgili, tabii, Birleşmiş Milletler yoluyla, UNESCO yoluyla, onların ellerinde listeler var, işte bu yıllarda kimler mezun olmuş, öğrenci başvuru yaptığı zaman, bu öğrenci Suriye’den mezun olmuş mu gerçekten, görebiliyorlar isim olarak ve mezun olmuşsa yazı yazıyorlar “Bu öğrencinin diplomasıyla ilgili bir sıkıntı söz konusu değildir.” diye.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kaç tane kurumu var bu geçici hükûmetin Gaziantep’te?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Bir tane kurum var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Eğitimle ilgili bir tane var.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Evet.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başka kurumlar da var mı?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Yani, diğer bakanlıklarla ilgili kurumlar var.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Ama, bu 2014’e kadar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yo, şu anda da var.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Yok, belge verme şimdi yok.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Şu an yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama geçici kurumlar var orada.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O kurumlar ne iş yapıyor?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Yani, sahada herhangi bir fonksiyonları...

BAŞKAN – Şöyle yapalım: Antep’e gidelim, o kurumları çağıralım, ne iş yapıyorsunuz diye soralım.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Çok iyi olur.

BAŞKAN – Şimdi, bir yanlış anlaşılma olmasın, bakın, şöyle bir yanlış anlaşılma hissettiğim için söylüyorum:

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama öğrenmeye çalışıyoruz.

BAŞKAN – Tamam.

2011-2014 arasında diyordu ki Türkiye: “Sen diplomanı onaylat, bana getir.” Onlar da gidiyorlardı geçici hükûmete onaylatıyorlardı veya İstanbul Konsoloslukuna onaylatıyorlardı. O dönemde o tür şeyler de oluyordu. Bir şekilde onaylatıp getiriyorlardı. Bu onaylatmadan dolayı da onlara “Senin lise diplomanı onayladık, üniversite imtihanına mı gireceksin veya işe mi gireceksin. devam et.” diyorduk. Ancak 2014’te sistemi kaldırdık. 2014’ten itibaren biz “Kimin hangi şeye dâhil olduğunu... Sen belge getirsen de artık bir sınava tabi tutarız...” Bir sınava tabi tutuyoruz ve onun denkliğini görüyoruz sınav sonunda. “Sen ortaokul 3’e gidebilirsin.” diyorduk, o da ortaokul 3’e devam ediyordu, “ortaokul 2’ye gidersin.” diyorduk ortaokul 2’ye...

MELİHA AKYOL (Yalova) – Hani seviye tespiti gibi.

BAŞKAN – Onların seviyesini tespit ediyorduk.

Geçici hükûmetle ilgili veya o kurumlarıyla ilgili de bir not alalım; bölgeye gittiğimizde valiliklerden onların orada muhatap oldukları sorunlarla ilgili bilgi isteyelim.

Mahmut Bey’in hoşuna giden şeyler onlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Aslını öğrenelim yani nedir, ne değildir diye.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Muhalif hükümet.. Şimdi, Suriye’de bir devlet yok muhatap. Orada vatandaşlık haklarını idare eden, hükümete karşı kurulmuş devrimci güçler diyelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben bilmiyorum tabii, yani netice itibarıyla nedir bilemiyorum.

BAŞKAN – Şimdi, biz oraya gidince bunları göreceğiz.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Pardon, o Antep’teki yerin tam adı ne?

ATILLA MALİK KARADİREK – Suriye Geçici Hükümeti Eğitim Bakanlığı.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Tamam.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Vatandaşlık hizmetleri bir kurum anlaşıldığı üzere.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bilmiyoruz, yani...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Zaten orası bilinmiyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani onların içerisinde hangi kurumlar var, onların içerisinde olup da şu anda bizim terör örgütü gördüklerimiz var mıdır yok mudur? O karmaşık yapıyı öğrenmeye çalışıyorum.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – İnce işler var burada.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bilmiyorum, yani önyargılı davranmak istemiyorum; gerçeğe ulaşmaya çalışıyoruz.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

ATILLA MALİK KARADİREK – Şimdi, üniversite öğrencileriyle ilgili yine bize iletilen bazı talepler, sıkıntılar var. Tabii, bu talepler ve sıkıntılar da Yükseköğretim Kurulunu (YÖK) ilgilendiren mevzular.

Şimdi, katkı payıyla ilgili Bakanlar Kurulu mevzuatında, 4’üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen bazı hususlar var. Tabii, belirtilen hususlar daha çok yabancı uyruklu öğrencileri kapsıyor, Suriyelilerle de ilgili bir yazı var.

Şimdi, bizim arkadaşlarımızdan burada Yıldırım Beyazıt Üniversitesinde okuyan arkadaşımız var, TC vatandaşı olmadan önce sıkıntı çekmişti. Onun durumunda olan, geçici koruma altında olan arkadaşlarda sıkıntılar devam ediyor. Sıkıntı şu ki işte, geçici koruma kimliğiniz varsa harçtan muafsiniz ama ikametgâhınız varsa veya TC vatandaşı olduysanız yabancı uyruklu öğrenci gibi harç ödeyeceksiniz.

Şimdi, YÖK’ün bu katkı payı mevzuatında yabancılarla ilgili madde var, Türkiye vatandaşı yani TC vatandaşı olanlarla da ilgili bir yasa var, bir madde var...

BAŞKAN – Rakam da yüksek yabancılar için.

ATILLA MALİK KARADİREK – Tabii ki yüksek.

BAŞKAN - Tıp fakültesi için ne kadardı?

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – 30 bin TL.

BAŞKAN - Türk vatandaşı için ne kadar?

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – Vatandaşlar için şey yok.

BAŞKAN – Türk vatandaşı 800 lira ödüyor; 400 artı 400; 800 ve onu devlet karşılıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir dakika...

Sınava girerken nasıl girdiniz? Yabancılar kontenjanından mı giriyorsunuz?

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – YÖK sınavıyla girdik.

ATILLA MALİK KARADİREK – Yabancı kontenjanıyla.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, yabancı kontenjanıyla girdiğinizde kaç puanla girdiniz?

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – Şimdi şöyle; biz yüzlük sistem üzerinden giriyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yo, anladım. Yani kaç puanla girdiniz o yabancı...

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – 96 puanım vardı, onunla girdim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Siz 196 puanla mı girdiniz?

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – Yo, 100 üzerinden 96 Sayın Vekilim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, o değil.

BAŞKAN – Ben anlatayım. Bak, bunlar üniversite sınavına girmiyorlar, size anlatayım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Buyurun.

BAŞKAN – Yabancılar için tüm üniversiteler önce bir kontenjan ayırıyor, örneğin Boğaziçi Üniversite diyor ki “bende 30 bin öğrenci var, buna ben 3 bin kontenjan ayırdım.” diyor. “3 bin kontenjanın 20 tanesini siyasal bilgilere ayırdım.” diyor. Ondan sonra diyor ki -o yabancılar için ayrı bir sınav var, sorular ayrı- “Bu sınavda yüzde 2’lik dilime giren ve şu kadar soruyu yapan kişileri alacağım.” O kadar soruyu yapan kişileri alıyorlar. Aldıktan sonra, o üniversiteye giderken diyor ki “Sen yabancısın, Türkiye’de sınava girdin. İsteyerek geldin ancak sen yabancı öğrenci olduğun için 30 bin lira da harç yatıracaksın; bedelini de ödeyeceksin.” diyor. Ancak bu kişi geçici koruma altındaki Suriyeli ise, başardıysa para yok. Başardıysa çünkü biz diyoruz ki “Bunlar geçici koruma altındadır, Suriye’den gelmiştir, mülteci sıfatı vardır; para almıyoruz.” Ama bu kişi ikamet izninden geçtiyse, geçici koruma statüsünden çıktıysa, ikamet izninden geçtiyse para veriyor. Arkadaşlar diyor ki “Biz ikamet iznine geçsek de başka bir statüye geçsek de –Türk vatandaşı olunca zaten başka bir sıkıntı yaşıyorlar; o ayrı bir şey- bizim Suriyeli olduğumuzu düşünerek hepimize aynı şeyi verin, özelliği verin ama biz olmaz diyoruz. Onu yaptığımız andan itibaren...”

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Okul özel okul mu Başkanım?

BAŞKAN – Yok, devlet okulları, özel okullar ayrıca para alıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Eşitlik ilkesine aykırılık olacak farklı uygulamalarla. O zaman devlet diyecek ki “Sen geçici korumada kal, Suriye’deki o mağduriyet nedeniyle ben sana destek olayım. Sen mağdur olduğunu artık bu aşamada söylemiyorsun, vatandaşlığa geçiyorsun veya ikametgâh iznini alıyorsun...”

BAŞKAN – İkamet demek paran var demektir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ha, paran var; tabii bu anlamda.

BAŞKAN – Yasa öyle diyor; ikamet izni almak için kendi sağlık güvenceni karşılayacaksın, mal göstereceksin falan diyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tabii, tabii, bu açık ve net.

Şimdi, soruyu da sormamın nedeni şuydu: –Özür diliyorum sözünüzü kestim, bitiriyorum hemen- Şimdi, Türkiye’de görevbildiğimiz kadarıyla, mesela uzmanlığa gireceksiniz tıbbi bitirdikten sonra, beyin cerrahisi olabilmemiz için Türkiye’de aşağı yukarı aranan puan en yüksek puan.

BAŞKAN – TUS sınavı...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Örneğin TUS sınavı... Örneği yanlış söylemiş olabilirim ama yabancı uyruklu statüden girdiği zaman en alt tabandan girebiliyor.

BAŞKAN – Yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bunu ben yaşadım, yaşadım arkadaşlar. Sorulan sorular farklı üstat, öyle bakmayın.

BAŞKAN- Değil, bak şimdi...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, çevrede eş dostunuzdan okuyan öğrencileriniz varsa bir öğrenin.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Benim yeğenim var.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, siz yüksek lisansa girerken veya doktora girerken ayrı bir statüyle giriyorsunuz değil mi?

AHMED FATAHALLAH NEDDEF - Evet.

BAŞKAN – Üniversitenin açtığı sınavla giriyorsunuz. Yabancı öğrenciler ayrı sınava, Türk öğrenciler ayrı sınava mı giriyor ihtisasta?

AHMED FATAHALLAH NEDDEF - Hayır, aynı sınava giriyorlar.

BAŞKAN – Ben şimdi anlatayım size, anlatacağım.

Üniversiteye girişte farklı bir sınav sistemi var, yabancılar ayrı ancak Türkiye’de üniversiteyi bitirdikten sonra eğer yüksek lisans yapacaksa, eğer doktora yapacaksa...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Mesela, tıbbi söyleyelim, TUS’ta aynı sorular mı?

AHMED FATAHALLAH NEDDEF - Aynı sorular.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Aynı puanla mı giriyorsunuz?

AHMED FATAHALLAH NEDDEF - Aynı puanla tabii.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok.

OTHMAN RIHAN – Bunu ben açıklayabilirim isterseniz. Sayın Vekilim, bununla ilgili açıklama yapabilirim isterseniz bildiğim kadarıyla çünkü ben de yakın zamanda TUS’a girmeye adayım. Yabancı kontenjanından girmeyi düşünüyorum yakın zamanda.

Yabancılar aynı sınava giriyor, tabii aynı sorularla karşılaşılıyor doğal olarak ama şöyle bir farklılık var. Bu yabancıların kontenjan sayısı çok az oluyor. Mesela, bu yıl toplam sanırım 350 kontenjan açılmış Türkiye genelinde. Şöyle bir farklılığı var: Puan olarak yıldan yıla değişebiliyor, ortalama 5-6 puan değişebiliyor, daha düşük puanla girebiliyor ama bunun karşılığında da şöyle bir şey var, alınan maaş neredeyse üçte 1’i kadar oluyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Harç diyorsun.

OTHMAN RIHAN – Hayır, hayır; doktorun aldığı maaş. Yabancı bir asistanın devletten aldığı maaş.

ATILLA MALİK KARADİREK – Sayın Vekilim, asistanlık sırasında Türk vatandaşları döner sermayeyle beraber aşağı yukarı aylık 7-8 bin TL maaş alıyorlar ama yabancı uyruklular 2.500 TL alıyorlar; yani aradaki fark bu; aynı sınava giriyorlar, 2-3 puan, 4 puan daha...

OTHMAN RIHAN – Açıkçası biz yabancı doktorlar olarak..

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Peki, o bittiğinde çalışabiliyor musunuz?

OTHMAN RIHAN – Uzmanlık mı?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Eğitim hastanesinde çalışabilir.

OTHMAN RIHAN – Atama olmuyor da özelde çalışabiliyorsun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Eğitim hastanelerinde eğitim amaçlı, bilimsel eğitim amaçlı olarak çalışabiliyorlar.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – TC vatandaşı olduktan sonra mecburi hizmet durumu var değil mi?

OTHMAN RIHAN – Tabii.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Artık orada yabancı statüsü kalkıyor zaten.

BAŞKAN – Peki, tıpta ihtisası Türkiye’de yaptınız ama sonra Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı oldunuz. Ayrıca sizden bir denklik için yeniden bir şey istiyorlar mı?

OTHMAN RIHAN – Şöyle bir şey; hani Türkiye’de mezun olduğu için istenmez.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, şunu sorayım: Siz “Vatandaşlığa geçmek istisnai vatandaşlık yoluyla, kaliteli bir eğitimle” dediniz. Bu Suriyelilere tanınan daha rahatlatıcı bir şey mi? Diğer ülkelerden gelenlere de aynı imkân veriyorlar mı? Yani Suriyeliler için, geçiş için daha mı rahat?

OTHMAN RIHAN – Vatandaşlık sürecinde mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet.

OTHMAN RIHAN – Şu an bildiğim kadarıyla, Suriyeliler için hani nitelikli olan...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – “Nitelikli ve kaliteli eğitim.” dediniz ya, mesela sizinle aynı okulu bitiren bir İranlı veya bir Yemenli veya bir Yunanlı veya bir Alman geçebilir mi?

OTHMAN RIHAN – Bizzat benim şöyle yaşadığım bir durum var: Birlikte mezun olduğumuz İranlı bir arkadaşım var. Ben iki yıl önce istisnai olarak vatandaşlığa başvuruda bulunmuştum, o da benden yaklaşık bir yıl sonra kimlikle, oturma izniyle başvurmuştu; o bir yıl içinde vatandaş olabildi, ben üç yılda olamadım.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Peki, neyi sağladı o?

OTHMAN RIHAN – Beş yıllık ikamet süreci ve...

BAŞKAN – O istisnadan değil ama.

OTHMAN RIHAN – İstisna değil ama. Hani istisna olması her zaman şey olmuyor.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Şartları yerine getirdiniz.

OTHMAN RIHAN – İstisnai vatandaşlık olması hızlandırmıyor.

BAŞKAN – Yani Mahmut Bey’in dediği şey şu: Suriyelilere istisnai şartları daha geniş kullanıyoruz yani en fazla istisnai vatandaşlık Suriyelilerden oluyor ve şu ana kadar 100 bine yakın Suriyeli Türk vatandaşı oldu istisnai hükümleri uygulayarak ve zaten Suriyelilerin başka hükümlerden dolayı vatandaş olmaları mümkün değil.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Vardır; evlilikle olur, vesaire...

BAŞKAN – Yani evlilik yoluyla olabilir... Çünkü ikamet yani beş yıl değil yirmi beş yıl da Türkiye’de kalsalar kalışları ikamet sayılmıyor geçici koruma statüsünden dolayı; o yüzden normal şartlarda vatandaş olunamıyor.

Suriyelilerden toplam olarak Suriye orjinli olup 100 bin kişi yani yaklaşık 25 bin aileye tekabül ediyor; aile ferdi vatandaş olunca çocuklar filan da oluyor. Biz de bunu, tabii bu istisnai yöntemi niye kolaylaştırıyoruz? Çünkü Suriyeliler yani okumuş, ekonomik olarak potansiyeli olan, entelektüel olarak potansiyeli olan Suriyelilerin başka ülkelere kayıp gitmesine engel olmak istiyoruz. Bu insanların kendi ülkesine şu şartlarda dönme ihtimali yok. Birçok Suriyelinin, okumuş Suriyelinin Almanya’ya, mesela doktorun Almanya’ya gittiğini biliyoruz dolayısıyla süreci hızlandırdık.

Ben burada Hükûmete bir eleştiri yapayım, yani bunu ben ilk günden beri göç danışmanı olarak söylüyorum, bu konuda, vatandaşlık konusunda bizim daha hızlı davranmamız gerekiyordu bu süre içerisinde. Daha hızlı davranmamız gerekiyordu çünkü 20 bine yakın doktor Türkiye'ye geldi ama 5 bine yakını kaldı Türkiye'de.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Almanya, Avrupa ülkelerine gitti maalesef.

OTHMAN RIHAN – Ben şunu belirtmek istedim Mahmut Bey'e: Hani istisnai vatandaş olması olayı hızlandırmıyor -bizzat yaşadığım için biliyorum olayı- sadece istisnai ama hani Suriyeliler normal koşullarla oturma izni alamadığı için normal bir yabancı gibi başvuru yapamıyor; ondan dolayı istisnai kavramı ortaya atılıyor. Mesela, dediğim gibi İranlı bir arkadaşım bir yıl içinde oturma izniyle vatandaş olabilirken ben üç yılda istisnai yolla olamadım ve aynı okuldan mezunuz.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Sayın Vekilim, şimdi, YÖK'le ilgili bahsedilen olay şu: Geçici koruma altında olan öğrenci üniversiteye giriyor, harç ödemiyor ama vatandaş olduktan sonra üniversite ondan yabancı uyruklu vatandaş gibi harç istiyor, talep ediyor.

Şimdi, bizim arkadaşlarımız diyor ki “Biz girerken Suriyeli idik, geçici koruma altındayız; harç ödemiyoruz, Türkiye'de TC vatandaşları da harç ödemiyor. Biz Suriyeli olarak kendi hakkımızdan faydalanamıyoruz, TC vatandaşı olarak da yine faydalanamıyoruz. Üniversite bizi yabancı olarak görüyor ama yabancı dediğimiz neresi? Suriyeliyiz yani, yabancı uyruklu.”

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kontenjandan giriyorsun, o zaman kontenjandan girme diyor Türkiye Cumhuriyeti devleti ve diyor ki: “Sen o zaman Türk vatandaşının girdiği gibi gir, ben o zaman seni aynı koşullardan yararlandırıyım.” Yani onu görmezlikten geliyorsunuz.

BAŞKAN – Sen şunu yapabilirsin: Bak, Suriyeli olarak geçici koruma statüsüyle sınava girdiniz, yabancı kontenjanından girdiniz ve 2'nci sınıfa geldiniz ve “Türk vatandaşı olduğumuz andan itibaren bizden harç alınmasın.” diyorsunuz. YÖK de diyor ki “Sen yabancı kontenjanından girdin.” 2'nci sınıfa geldin ya, tekrar üniversite imtihanına gir istediğin yeri kazan, sıfırdan Türk vatandaşı olarak bizim normal sistemimiz içinde kazan ondan sonra senden harç almayayım.” Yani Mahmut Bey'in dediği yere geliyoruz yoksa orada sınava girerken eşit şartlarda girilmiyor ama sonrasında da eşitlik isteniyor. O bizim Türk vatandaşlarının aleyhine olacak bir durum olur o zaman ve Türk vatandaşları da şunu söyler o zaman: “Biz de yabancı vatandaşlığına geçelim, sınava girelim sonra gelelim tekrar Türk vatandaşlığına geçelim.” diyebilirler.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama yine de siz bir çözüm yolu söyleyeyim ben: Siz bu işlemin iptali için idare mahkemesine dava açın.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Eşitlik ilkesine aykırı diye.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, bu sosyal devlet ilkesi uyarınca idare mahkemesinde.... Hukuk devleti açısından üstüne giderseniz... Önce YÖK'e bir dilekçenizi verin, altmış gün içerisinde olumlu cevap vermezlerse, sessiz kalırlarsa reddedilmiş olur, altmış gün içerisinde davanızı açın. Zaten eğer altmış gün içerisinde talebinizi reddederlerse yine iptal davasını açın. O konuda size yardımcı olabilecek hukukçu kimse..

BAŞKAN – Mahmut Bey size her konuda yardım eder.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Gelin gayet rahat Meclise, 424 numaralı odadayım, size o konuda dilekçeyi de yazarız.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Sayın Vekilim, bizim bu meseleyi arz etmemizin sebebi şundan kaynaklı: Devlet üniversitelerinde uygulama birliği yok yani Ankara Üniversitesi bu konuyla ilgili haklı işte harç talep ettiği zaman ama..

BAŞKAN - Bunu anladık arkadaşlar, bunu geçelim. Bunu anladık; bunu YÖK’e yazalım ve burada size tekrar bir aydınlatıcı bir bilgilendirme yapalım.

ATILLA MALİK KARADİREK – Şimdi, biliyorsunuz Gençlik ve Spor Bakanlığı Türkiye’de Kredi ve Yurtlar Kurumu Türkiye’de üniversitede okuyan, hatta lisede okuyan öğrencilere burs ve kredi imkânı sağlıyor. Şimdi, bu mevzuat ve yasa içerisinde şöyle bir şey olduğunu biz fark ettik: Kredi Yurtlar Kurumuna burs ve kredi imkânına başvuru yaparken bir seneden fazla üniversiteyi uzatmışsa yani bir sene sınıfta kalmışsa başvuru yaptığında burs ve kredi öğrenciye çıkmıyor.

BAŞKAN – Sınıfta kaldıysan iptal ediyorlar.

ATILLA MALİK KARADİREK – Örnek veriyorum Sayın Vekilim: Öğrenci 1’nci sınıfta kaldı, ikinci senesinde başvuru yaptığı zaman -burs veya kredi, fark etmez- öğrencinin başvurusu reddediliyor.

BAŞKAN – Çalışkan olsun öğrenci, çalışsın.

ATILLA MALİK KARADİREK – Şimdi, bize arkadaşlardan -Suriyeli öğrencilerden, üniversitede okuyanlardan- şöyle bir talep geldi, dediler ki: “Biz Türkiye genelinde 23 bine yakın öğrenciyiz. Bu anlamda maddi sıkıntılar yaşıyoruz. Ülkemizde, önümüzdeki süreçte Suriye geleceğinde önemli bir etken olabilmemiz için başarılı olup, okullarımızı bitirip mezun olmamız gerekiyor ama bunun için de bu süreçte bize maddi destek gerekiyor. Biz bu imkândan faydalanmak istiyoruz. Bu imkândan faydalanabilmemiz için bu bahsedilen bir senelik kriter bizler için kaldırılmalı. En azından biz başvuru yaptık, bursu kazandık, ondan sonra kalırsak bursumuz veya kredimiz iptal edilsin ama başvuru yaparken böyle bir durumla karşı karşıya...”

BAŞKAN – Biz Suriyeli öğrencileri çalışkan biliyoruz, sınıfta kalmazsınız inşallah.

Bu konuyu da anladık.

Devam edelim.

ATILLA MALİK KARADİREK – İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi, Nüfus ve Vatandaşlık...

BAŞKAN – Bizim sınırlamamız yok ama hızlı hızlı arkadaşları da dinleyelim, sonra rapor olarak verebileceklerinizi şey yapalım ama...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O metnin hepsini bize verebilir misiniz?

BAŞKAN – Tabii, tabii.

ATILLA MALİK KARADİREK – Şimdi, İçişleri Bakanlığıyla ilgili, özellikle vatandaşlık meselesiyle ilgili değinmek istediğim bazı konular var. Şimdi, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Suriyelilerle ilgili istisnai olarak T.C. vatandaşlığına çağırıp kabul etmekte. Şimdi, bu anlamda nitelikli, eğitilmiş, kalifiye insanlar çağırılıyor ama bu süreç içerisinde üniversite mezunu, hatta üniversitede öğrenci olan, çağırılmayan arkadaşlarımız var. Biz il göç idaresi müdürlüklerine bu konuyla ilgili bilgi verdiğimizde dediler ki: “Bize listeler Ankara’dan geliyor, Genel Müdürlükten hazırlanıyor, illere gönderiliyor ve bu konuyu sizin gidip Genel Müdürlükle görüşmeniz gerekiyor.” Genel Müdürlükle tabii ki gidip görüşebilmemiz için –genel itibarıyla söylüyorum, öğrenci mezunlar için- birisini içeriden resmî olarak tanımak gerekiyor, randevu almak gerekiyor, gidip meseleyi arz etmek gerekiyor. Bu konuyla ilgili iletişim kuramıyor arkadaşlarımız. Bizlerden bu konuyu arz etmemizi istediler. “Biz eğitilmişiz, nitelikli, kalifiye insanlarız, T.C. vatandaşlığına istisnai olarak biz de dâhil olmak istiyoruz.”

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Kaç kişi var bu şekilde?

ATILLA MALİK KARADİREK – Bize ulaşan 50’ye yakın kişi var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 50 kişi mi, 50 bin mi?

BAŞKAN – 40-50 kişi var.

ATILLA MALİK KARADİREK – 50 kişi ama sayı bundan daha fazladır diye tahmin ediyoruz.

BAŞKAN – Peki, bu arkadaşlar kimlik bilgilerini güncellemede...

ATİLLA MALİK KARADİREK – Güncellemişler Sayın Vekilim.

BAŞKAN - Okul durumlarını güncellediler mi?

ATİLLA MALİK KARADİREK – YÖK sisteminde bilgileri gözüküyor, Göç İdaresi sisteminde de güncel gözüküyor.

BAŞKAN – Güncel mi?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Evet.

BAŞKAN – Güncel olmasına rağmen davet edilmiyorlar.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Aynen öyle.

BAŞKAN – Tamam.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Bu konuyla ilgili çözüm olarak şunu önerebiliriz...

BAŞKAN – Peki, resmî olarak başvursalar göç idarelerine. Resmî olarak dilekçeyle başvuran var mı?

ATİLLA MALİK KARADİREK – İl müdürlükleri kabul etmiyor, diyorlar ki: “Bu konuyu Ankara’yla görüşmeniz gerekiyor.”

BAŞKAN – Resmî dilekçeleri kabul ederler.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Dilekçeyi almıyorlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Dilekçeyi almıyorsa orada tutanak tutun, cumhuriyet savcılığına şikâyet edin.

BAŞKAN – Alırlar alırlar, dilekçeyi alırlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Türkiye’de böyle “Dilekçeyi almıyorum.” diyen bir kurum karşınıza çıkamaz, almak zorunda, ilgili yere göndermek zorunda.

BAŞKAN – Bizim çıkardığımız kanunlarda dilekçe hakkı var herkesin; onu da söyleyeyim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladınız mı? Yani “Ben almıyorum...” Burası bakkal dükkânı değil, alacak, ilgili kuruma gönderecek.

BAŞKAN – Eğer almadığı bir durum varsa bizim Komisyonumuza da bilgi verebilirsiniz. “Şurada dilekçeyle başvurduk ama bunu almamışlardı.” Onu da bilelim.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Şimdi, göç idaresiyle ilgili... Şimdi, yabancı uyruklu öğrenciler, Suriyeliler, vatandaş da göç idaresinden başvuru yaptıktan sonra işlemler Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından takip ediliyor. Şimdi, bu süreç içerisinde tabii burada 2 arkadaşımız var bu durumda. Özellikle kendilerini buraya gelirken beraber getirmek istedik. Mesela, arkadaşımız Osman Bey doktor kendisi, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu Türkiye’den, 2017 Aralık ayından beri T.C. vatandaşlığına istisnai olarak başvuru yaptı ama hâlâ güvenlik soruşturması aşamasında dosyası beklemede. Tabii, bu durumda olan -bizlere söylenen, bizlere ulaşan- yaklaşık 10 bin kişi olduğunu söylüyorlar. Bu arkadaşlar nitelikli, eğitilmiş, kalifiye olmasına rağmen hâlâ vatandaşlık dosyaları sonuçlandırılmamıştır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 10 bin kişi nitelikli, kalifiye, eğitilmiş. Vatandaşlık için değil mi?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Evet.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bekliyor 10 bin kişi.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Bekliyor.

BAŞKAN – Bu sayıyı nereden biliyorsunuz? Tahmini.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Tahmini.

BAŞKAN – Yani bu sayıyı kendiniz tahmin ediyorsunuz, bildiğiniz bir şey yok. Biz Suriyeli kaç kişi vatandaşlık için bekliyor Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne soralım, doğru sayıya ulaşalım. Siz tahmin ediyorsunuz etrafınıza gelen şeylerden. Onu da bilelim.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Şimdi, Sayın Vekilim, arkadaşlarımız bizden rica ettiler, sizleri iletmemizi söylediler.

BAŞKAN – Netice itibarıyla devletin her zaman istisnai vatandaşlığı reddetme hakkının olduğunu da biliyorsunuz.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Tabii ki.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani aslında nitelikli, kalifiye eğitim... Bu kanun çıktığı zaman, kişi profesör olmuş, Türkiye’de gerçekten o anlamda aranan bir eğitim, Türkiye’ye katkı verecek... Şimdi yani siz her üniversiteyi bitirene kalifiye, nitelikli eğitim gözüyle bakıyorsunuz. O zaman bu istismara açık olur. Yani bunu da bilmenizi istirham ediyorum.

BAŞKAN – Her üniversite bitirene verecek hâlimiz yok yani.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani kanunun esas amacı, gerçekten profesör, doçent, o alanda aranan bir eleman. Siz anladığımız kadarıyla diyorsunuz ki: “Arkadaş, ben üniversite mezunuysam kaliteli, kalifiye bir eğitim almışım.” Türkiye’de hakikaten bu eğitimin hepsini alıp insanlar iş arıyor, etmek arıyor, perişan durumda. Bunu da bilgilerinize arz ediyorum.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Teşekkür ediyoruz, sağ olunuz.

BAŞKAN – Kanun içeriği, akademik, entelektüel ve ekonomik olarak katkı sunacağı düşünülenler için istisnai vatandaşlık.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Arkadaşlarımız bizden rica etti Sayın Vekilim, bu durumda olan özellikle üniversite mezunu arkadaşların dosyalarını hızlandırmaları konusunda talepleri var.

BAŞKAN – Anladım. Bunu da Vatandaşlık İşlerine soralım. Geçici koruma altındaki Suriyelilere istisnai vatandaşlık verirken -hatta Vatandaşlık Genel Müdürünü davet edelim önümüzdeki günlerde- hangi kriterleri gözetiyorsunuz; buradaki süreç bazıları için yavaş işliyor, bazıları için hızlı işliyor, bunun sebepleri nedir, açıklanabilir sebepleri nedir; bunları da inşallah bir dahaki toplantılarda gündeme getirelim.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Yine vatandaşlıkla ilgili tabii benim de şahsen yaşadığım...

BAŞKAN – İyi şeyler de yok mu Atilla ya? Hep sorunları söylüyorsunuz.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Estağfurullah Sayın Vekilim, düzeltilmesi noktasında.

Şimdi, Sayın Vekilim, benim şahsen de yaşadığım bir olayı sizlere arz etmek istiyorum. Şimdi, ben 2015 yılında T.C. vatandaşı oldum, ailem 2018’de T.C. vatandaşı oldu. Ailem başvuru yaparken Hatay İl Nüfus Müdürlüğüne bilgi verdik, dedik ki: “Bir aile içerisinde ben de dâhil olmak üzere -önceden vatandaşı olmuştum- aynı kütüğe dâhil edelim yani hepimiz aynı kütükte olalım.” Tabii, dosya sonuçlandı yani ailem T.C. vatandaşı oldu ama ben ayrı kütükteyim, ailem ayrı kütükte. Şimdi, dosyaları birleştirebilmek için yani daha doğrusu kütük birleştirmesi yapabilmek için nüfus vatandaşlık ilçe müdürlüğü, il müdürlüğü diyor ki: “Suriye’den siz nüfus kayıt örneği getireceksiniz. Suriye Dışişleri Bakanlığından onaylanacak, ondan sonra Türkiye’ye gelecek, Suriye Başkonsolosluğundan yani İstanbul’dan onaylanacak, tercümesi noterde yapılacak, bize getireceksiniz.”

Şimdi, bu durumda başvuru yapan, T.C. vatandaşı olan kişi olduktan sonra zaten...

BAŞKAN – Kütüğünüzün ayrı olmasının ne mahzuru var?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Miras meselesi var. Bu konuda doğru davranıyor Türkiye Cumhuriyeti devleti. Niye? Çünkü diyelim mi işte bir şahsın mal varlığı çok, siz de gidip hemen o kütüğe kendinizi kayıt ettireceksiniz, o kişi vefat edince onun mirasçısı sayılacaksınız. Bu şekilde belki bazıları mirasçılardan mal kaçırmak için de yapabilir. Yani burada Türkiye Cumhuriyeti devletinin bu uygulaması doğru.

BAŞKAN - Yarın “Kütükten ayrılacağım.” diyen de çıkabilir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Olabilir tabii, ayrılabilir.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – “Yapmayalım” denilmiyor zaten “Oradan bu belgeyi getirin, yapalım.” deniliyor, belgeyi istiyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladım.

BAŞKAN – “Uygulama doğru.” diyorsunuz yani.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Uygulama doğru yani burada.

BAŞKAN – Tamam, bu uygulamayı da yine Vatandaşlık Genel Müdürlüğüne soralım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Siz diyorsunuz ki: “Benim her söylediğimi Türkiye Cumhuriyeti devleti doğru kabul etsin.” Yanlış olur, olmaz.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Estağfurullah, estağfurullah.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çünkü devletin bir özelliği var, o da kayda, belgeye, tasdike güvenmesi gerekiyor, onu istemesi gerekiyor. Şimdi, siz kendinizi bir an için masanın o tarafından bu tarafa geçirin, devlet olsanız, devleti yönetseniz her önünüze gelen dese ki ben sizin kaydınıza... Mesela, ben gelip size annenizin, babanız kaydına beni geçirin desem, geçirir mi anne babanız? Yok, mirası var, vesairesi var.

BAŞKAN – Şimdi, ben vekil olduktan sonra uzaktan birisi “Senin bir süt kardeşin varmış.” dedi. Süt kardeşim filan derken anneme sordum var mı süt kardeşim diye “Yok.” dedi. Sonra düşündüm, iyi ki süt kardeşim çıkmış dedim, bir de gerçek kardeşim çıksa... Neyse bu şeyle ilgili...

Tamam, anladık, burada açıklandı ama bunu yine de biz Vatandaşlık Genel Müdürlüğüne iletelim. Anladım, bir mağduriyet var.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Hepsi “Aynı kütükte olayım.” diyordur, ailesi o şekilde düşünüyordur.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Yani Nüfus ve Vatandaşlık bilgilendirilmesine rağmen kütük birleştirilmesi yapılmamış.

BAŞKAN – Anladım, anladım.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Orada masumane düşünmek gerekir.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Suriye’den bilgileriniz geldiği hâlde mi yapılmamış?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Buradaki geçici koruma kimliğiyle zaten başvuru yapmışız Sayın Vekilim.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Ama devlet de “Oradaki yetkili merci bize şeyi göndersin.” diyor.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Evet, evet, gelmesine rağmen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Aynı soyağacı var.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Gelmiş, tekrar talep ediliyor.

BAŞKAN – Arkadaş da şöyle diyor tabii: “Benim bu belgeyi alabileceğim bir makam yok.”

ATİLLA MALİK KARADİREK – Muhatabım yok.

BAŞKAN – O yüzden diyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Var var, bir önce dedi ya, eğitimle ilgili biz Gaziantep’te...

ATILLA MALİK KARADİREK – Sayın Vekilim, Millî Savunma Bakanlığıyla ilgili ben şahsen bir öneride bulunmak istiyorum.

BAŞKAN – Askere mi alıyoruz?

ATILLA MALİK KARADİREK – Evet, size daha önceden iletmıştim, sayın vekillerimin de huzurunda tekrar iletmek istiyorum.

Şimdi, yabancı uyruklu vatandaşlarla ilgili Türkiye’de Millî Savunma Bakanlığına bağlı bir kanun tasarısı var. 22 yaşını dolduran yabancı uyruklu vatandaşlar T.C. vatandaşlığına geçerken 22 yaşını ve üzerini doldurduysa askerlikten otomatik olarak Türkiye’de muaf oluyor. Yasa numarası 1111.

BAŞKAN – Bu yasa mı, hazırlanmış bir yasa mı?

ATILLA MALİK KARADİREK – Evet, hazırlanmış, hâlihazırda.

BAŞKAN – Uygulanır.

ATILLA MALİK KARADİREK – Evet, 1111.

MELİHA AKYOL (Yalova) – 22 yaşından sonra...

ATILLA MALİK KARADİREK – 22 yaşını dolduran ve üzeri bütün yabancı uyruklular için geçerli.

BAŞKAN – Evet, neyse, tamam.

ATILLA MALİK KARADİREK – Şimdi siz de biliyorsunuz Sayın Vekilim, Suriye’den buraya gelmiş, hatta bazı kardeşlerimiz burada kendi çocukluğunu, gençliğini yaşadılar. Burada T.C. vatandaşı belki olacaklar önümüzdeki süreçte, belki olanlar vardır. Şimdi, ben dâhil olmak üzere de söylüyorum tabii bunu, Suriyeliler için kısa süreliğine de olsa bir askerliğe alınabilirler yani 22 yaş ve üzerini dolduranlar...

MELİHA AKYOL (Yalova) – Asker olmak istiyorsunuz, değil mi?

ATILLA MALİK KARADİREK – Tabii ki.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Siz istiyorsunuz, aferin.

BAŞKAN – Evet, anlaşıldı.

ATILLA MALİK KARADİREK – Yani ben kendim için sadece bunu istemiyorum, benim için gururdur Türkiye Cumhuriyeti devletinde bir asker olmak ama burada kardeşlerimizden birisi vatandaş oluyorsa bu ülkenin toprağı, bayrağı, vatani, milleti nedir yani onu hissetmesi, tatması gerekiyor diye düşünüyorum.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Zaten yüz yıl önce beraberdik, aynı topraklardaydık sen bakma. Şimdi sizleri ayrı bıraktılar bizden, yüz yıl önceki tarihte beraberdik.

BAŞKAN – Haydi devam edin Atilla Bey çünkü Meclis de çalışıyor, biz biraz ondan acele ediyoruz yani birazdan muhalefet yoklama isteyebilir.

ATILLA MALİK KARADİREK – Benim söyleyeceklerim bu kadar sayın vekilim, arkadaşlarımıza söz hakkı bırakalım.

BAŞKAN – Evet, sizin sunumunuz kaç dakika?

AHMED YASİR TEMELLİ – Benim az, kısa tutarım ben.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yalnız göreviniz ne üstat burada, Türkiye’de ne iş yapıyorsunuz şu anda?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Ben öğrenciyim Sayın Vekilim, okulum devam ediyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hangi fakülte?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesindeyim ama aynı zamanda da Ortadoğu Kalkınma İşbirliği Derneğinin Yönetim Kurulu üyesi Genel Başkan Yardımcısıyım.

BAŞKAN – Neyin Genel Başkan Yardımcısı?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Ortadoğu Kalkınma İşbirliği Derneği, yeni kurulan bir dernek. Tabii, bizim dernek başkanımız şu anda Irak'ta milletvekili oldu kendileri, adı İmdat Bilal Bey. Irak Türkmen cephesinden Erbil milletvekili oldu Kuzey Kürdistan'da. Tabii Türkmen olarak vekil oldu. Selamları da var sizlere.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, adliyede herhangi bir işiniz var mı? Adliyede bir tercümanlık, mütercimlik bir şey yapıyor musunuz?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Evet.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ne iş yapıyorsunuz orada, nasıl bir şey?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Ankara Adalet Sarayı ve Türkiye'deki bütün adliye sarayları her yıl başvuru açıyorlar. Dil bilen arkadaşlarla ilgili -tabii belge de talep ederek dil bildiğine dair belgelerini alıyorlar. Eğer dillerden çeviri yapabiliyorsanız hukuki anlamda yani...

BAŞKAN – Tercüman.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Evet, tercüman. Orada da bilirkişi tercümanım aynı zamanda.

BAŞKAN – Peki -ben konuyu kaçırdım- tercüman mısınız?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Evet.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, mütercim.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Yeminli tercümanım, Ankara Adalet Sarayında da bilirkişi tercümanım.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – O hâlde belge alıp...

BAŞKAN – Belge alarak yapıyorsunuz değil mi bunu?

ATİLLA MALİK KARADİREK- Evet

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, aşağı yukarı ne kadar gelirsiniz var oradan?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Yani şu an yeni başladım, bilmiyorum tam olarak.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yeni başladınız...

ATİLLA MALİK KARADİREK – Yani kısmi zamanlı, sürekli olmuyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki arkadaş, Türkiye'de bu işi yapabilen insan yok azınlıkta. Şimdi, gelir var, gelir varsa üniversite harcını ödemek lazım yani.

BAŞKAN – Tabii, tabii, şey yapalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladınız mı yani şimdi bazı bilgileri biz biliyoruz. Yani biz buraya geldik, bunlar bilmiyorlar değil yani.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Bizim arkadaşlarımızdan bu işi yapanlar var, ben sonradan size bilgi de vereyim sayın vekilim. Cüzi olarak aylık bir miktar veriyorlar, 500-600 TL diye söylendi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Olur mu öyle şey dostum ya.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Yok, bilirkişilik gibi.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Sürekli bir şey değil yani.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Orada sabit ücret bellidir, Suriyeli olduğu için bir indirim olmuyor, orada sabit ücret var.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – 150-200 lira.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, şöyle bir durum var anladığım kadarıyla. Çok var değil mi yeminli tercüman?

ATİLLA MALİK KARADİREK – TC vatandaşı olarak bilirkişi tercüman oldum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tabii, bir şey yok ki onun ayırtması yok yani öyle fiyatta bir düşüş yok. Bedel nettir, sabittir, mahkeme komisyonunca tarifnameleri var, ben şimdi yanlış bilgi vermeyeyim.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – 150-200, ben biliyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bilmiyorum yani orada adalet komisyonu...

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Her iş başına 150-200 lira.

BAŞKAN – Şimdi, iş olursa çok olur, olmazsa olmaz.

Neyse, şöyle, dernek yetkilisinden çok arkadaşları dinleyelim. Dernekle ilgili şöyle yapalım. Sizi de dinleyelim ama çok kısa, sizi ayrıca davet edelim.

AHMED YASİR TEMELLİ – Tamam.

BAŞKAN – Tamam mı yani böyle siz daha çok Suriyeliler dışındaki yabancı öğrencilerle ilgili bize bilgi verin derim. Arkadaşları dinlersek bence daha verimli olacak gibi geliyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tabii, tabii, aynen.

BAŞKAN – Derneği de dinleyelim. Atilla Bey bana söylemişti “Derneği de çağıralım mı?” diye, ben bilmediğim için kimi istiyorsan çağır dedim Atilla Bey gelirken.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bence arkadaşlar daha ayrı ayrı dinlese...

BAŞKAN – Öyle kısa kısa arkadaşların anlatmak istedikleri durum varsa onları anlatsınlar.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Dernek hakkında bilgi versin...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Derneği en sona bırakalım.

BAŞKAN – Bu geri dönüşle ilgili ne düşünüyorlar? Biraz da biz soralım yani şimdi biz güvenli bölge oluşacak inşallah diyoruz, o tür şeyler var, bunlarla ilgili fikirleri nedir, onları da alalım diyorum. Kısa kısa böyle sıradan, istediğiniz konuda olmak üzere bize böyle süreçle ilgili... İlla sorun değil, güzel yaşadığınız şeyleri de anlatın arkadaşlar yani ne varsa bunları da bir sohbet edelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özgürsünüz ya.

BAŞKAN – Buyurun.

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – Şu an vatandaşlık için biraz konuşacağım. Şimdi, şey dediniz, dilekçe vermemiz gerekiyor ki şey için, biz çağırılmıyoruz, mesela ben buraya 2013’ün Şubat ayında geldim.

BAŞKAN – Statün ne?

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – Öğrenciyim, geçici koruma.

BAŞKAN – Geçici koruma, tamam.

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – Hâlâ çağırılmadım vatandaşlık için. “Dilekçe verin.” diyorsunuz ama ikamet iznim olmadığı için zaten geçerli altı senem sayılmıyor sizin dediğiniz gibi biraz önce. O yüzden nasıl bir dilekçe vermem lazım yani o dilekçe nasıl verilecek?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O ikametgâh dünyanın her tarafında öyle ya.

BAŞKAN – Şöyle tabii: İkamet izniyle gelenler beş yıl Türkiye’de kaldıkları zaman ikamete bağlı olarak vatandaşlığa başvuru yapabiliyorlar ama bunlar ne geçici koruma statüsünde olanlar ne de sığınmacı, mülteci olanlar, normal. Bu kişiler öğrenciyse bizim kanunlarımızda, ikametle Türkiye’de kalıyorsa yani diyelim ki bir Alman vatandaşı Türkiye’ye geldi, beş yıl kaldı, Türk vatandaşlığına başvuru yapabilir. Ama bir Alman genci Türkiye’ye geldi, beş yıl Türkiye üniversitelerinde okudu ikamet izniyle, biz o beş yılını iki buçuk yıl sayıyoruz. Kanun diyor ki “yarısı sayılır.” Sonra “İki buçuk yıl daha Türkiye’de kal, ondan sonra vatandaşlığa başvur.” diyoruz. “Başvur” demek vatandaşlığı vereceğiz anlamına da gelmiyor, onu da söyleyeyim, başvuru hakkı elde ediyor. Ancak bu mülteciyse, sığınmacıysa ve uluslararası koruma statüsüyse bunların sürelerini asla vatandaşlığa başvuru için geçerli bir süre olarak kabul etmiyoruz. Sizin hepinizi istisnai vatandaşlıktan alıyoruz yani siz bir yıl Türkiye’de kalarak vatandaşlığa başvurabilirsiniz de ya da vatandaş yapabiliriz de sizi ama on yıl kalıp yapmaya biliriz de.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim, mesela biraz önce Sayın Başkan onu söyledi yani güzel okuyorsunuz, kutluyorum, başarılar diliyorum. Yani hepinizin niyeti Türk vatandaşlığına geçmek mi, hiç geri dönme gibi bir niyetiniz var mı, yok mu? Bu konuda da çevrenizde veya sizler, arkadaşlarınız ne düşünüyor bu konuda?

Teşekkürler.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Onu da sorduk.

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – Hocam, ona değineceğim ama mesela geçici koruma kaldığım için ne kadar kalsam bile, on beş yıl olsa bile...

BAŞKAN – İkamet iznine bağlı vatandaşlık başvurusunu yapabilirsiniz.

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – Ben İstanbul Fatih’te gittim sordum. “İsminiz gelmediyse siz bir şey yapamazsınız.” bu kadar. Dilekçe nasıl verilecek, neye göre verilecek, bilmiyorum.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – O başka bir konuyla ilgiliydi, idare mahkemesine başvuru...

BAŞKAN – Yok yok, dilekçeniz şöyle olacak: “İstisnai yöntemlerle Türk vatandaşı olmak istiyorum, gereğini arz ederim.” diyeceksiniz. Büyük bir ihtimalle de duruma göre reddettik, kabul ettik ya da etmeyeceğiz, dilekçeyle şey olabilir. Yani o ikamet ayrı arkadaşlar, ikamette dilekçe gerekiyor, onu anlıyorum.

Evet, başka bir şey söyleyecektin, Mahmut Bey’in sorusu var: “Geri dönmeyecek misin?”

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Geri dönmeyecek misin?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani burada çevrenizde öğrenci arkadaşlarımız, oturan aileler, komşularınız yani bir araya geliyorsunuz, toplanıyorsunuz. Yani herkesin amacı, niyeti Türkiye’de kalmak, oturum izni almak, vatandaşlığa geçmek mi yoksa biz Suriye’ye gidecek miyiz, böyle bir niyet de var mı, yok mu?

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – Şimdi bu konuda herkesin adına konuşmak yanlış bir şey, ben kendi adıma konuşuyorum. Biz aile olarak buraya geldik, işimiz var, şirketimiz var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Burada?

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – İstanbul’da. Ben de altı yıldır buradayım, bayağı Türk çevrem oldu, arkadaşlarım oldu ve bizim maalesef hükümetimiz değişmediği için ben kendim olarak bir katile gitmek istemiyorum bir daha, Esad’a demek istiyorum. O yüzden ben burada kalmayı düşünüyorum ve yeni vatanım burada, yeni ülkem burada, çabalayacağım ve burada yaşayacağım.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Yeni bir Suriye olursa gider misin?

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – Tabii.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Bu konuyla ilgili bir yorum yapabilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Dur arkadaşım, sen çok konuştun, sen en son konuşacaksın Atilla, şimdi yavaş yavaş.

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – Bu konuda herkesin adına konuşmak yanlıştır, o yüzden ben sadece kendi adıma konuşuyorum, diğer arkadaşların da fikri olabilir.

ZEYİD ABOSADA – Ben şimdi, ilk başta Türkiye Cumhuriyeti devletinin bize verdiği bütün yardımları ve hizmetleri için teşekkür etmek istiyorum. Gerçekten bize çok yardımcı olan tek ülke, diğer ülkeler gibi davranmadılar bize.

Şimdi, sizin sorunuzu cevaplayabilirim. Şimdi, ben çift vatandaşım hem Türkiye vatandaşı hem de Suriye vatandaşı olarak mezun olduktan sonra hem Türkiye Cumhuriyeti hem Suriye Cumhuriyeti'ne -Esad gittikten sonra- hizmet vermek istiyorum yani elimden ne geliyorsa iki ülkeme hizmet vermek istiyorum, bu konuyla ilgili.

Bazı konularda da biraz önce konuşuldu. Şimdi, şöyle bazı Suriyeli öğrencilerin durumları iyi olmayabilir yani hepsi iyi değil, bazıları çalışarak kendi masraflarını çıkartıyor. Mesela ben şahsen yurttan kalıyorum, hafta sonları günlük olarak tercümanlık yapıyorum yani hem yurt masrafı hem de kendi şahsi masraflarımı çıkartabilmek için. Şimdi şöyle: Bazı Suriyeli öğrenciler üniversiteye kolay bir şekilde giremiyorlar yani ben çok kişi tanıyorum. Mesela bir abim de var 2 yaş benden büyük, beş senedir üniversiteye giremiyor mesela, yüzde 95 gibi bir puanı var, dış hekimliği istiyor, giremiyor. Yani o kadar başvuru yapıldıktan sonra almıyor yani kolay bir şey de değil. Onu sadece bildirmek istemiştin, bu kadar.

Teşekkürler dinlediğiniz için.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Soruların neden sorulduğunu da anlamış, hepsini anlamış, aferin.

BAŞKAN – Nasıl?

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Gönül ister ki güçlü bir Türkiye olsun da hepsini alalım, okutalım değil mi?

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Bu çocuk soruların hepsini anlamış, niye sorulduğunu da anlamış, hepsinin güzelce cevaplarını verdi.

BAŞKAN – Yakınları Suriye'de kaybolan ya da ölen var mı, sizin var mı?

ZEYİD ABOSADA – Benim var.

BAŞKAN – Neyiniz var?

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – Kuzenlerim, benim ailemden yani kardeşim ya da...

BAŞKAN – Nasıl oldu, bomba mı yoksa başka türlü mü?

AHMED FATAHALLAH NEDDEF – Karışık çünkü 4 kuzenim öldü, ayrı ayrı yani 4 ayrı kuzen. Yani bir bomba düştü, 2'si de arabadayken silah ettiler onlara.

BAŞKAN – Tamam.

Sizin oldu mu?

ZEYİD ABOSADA – 2 kuzenim, 1 dayım. 2 kuzenim muhalif askerlerin orada, çatışma esnasında öldüler, dayım da bomba üzerine öldü.

BAŞKAN – Zor sorular ama öğrenelim istedik tabii bunları, acıyı tekrar hatırlatmak istemiyoruz.

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Merhabalar, sayın vekilim ben Yemen'de eczacılık fakültesinden mezun olduğum için biraz bunun hakkında...

BAŞKAN – Yemen’e niye gittiniz Suriye’den?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Ben Yemen’de doğdum, hayatım boyunca Yemen’de yaşadım.

BAŞKAN – Peki, Yemen’de niye kalmadınız da Türkiye’ye geldiniz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Aile orada mı yaşıyor, Yemen’de mi?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Yok, buraya getirdim çünkü Yemen’de savaş başladı biliyorsunuz, iç savaş başladı, bu yüzden buraya getirdim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani memur muydu, görevli miydi Yemen’de aileniz?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Yok, şirketimiz vardı Yemen’de, özel işimiz vardı. Ben orada eczacı olarak çalıştım, sonra burada burs kazandım YTB’yle buraya geldim.

BAŞKAN – Neden Suriye’ye dönmediniz de mesela Yemen’de yaşadığınız hâlde Türkiye’ye geldiniz?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Bizim 1980’ler diyelim, o sıkıntılarımız vardı Esad’ın babasıyla.

BAŞKAN – Daha önceden, sürgün edildiniz siz Yemen’e, öyle mi?

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Halep’te miydiniz?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Halep’teydim.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Yemen’den Halep’e mi geldiniz?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Yok, Halep’ten Yemen’e.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Halep’ten Yemen’e geçmişler.

BAŞKAN – Sürgün edildiniz siz o zaman Yemen’e 1980’li yıllarda yani daha önceki Esad’ın babası döneminde, öyle gözüküyor. Sonra orada da savaş çıkınca Türkiye’ye geldiniz. Türkiye size hangi statüyü verdi?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Ben kısa dönem ikametle geldim.

BAŞKAN – Aileniz geldi mi?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Ailem geldi.

BAŞKAN – Onlar hangi statü?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Onlar da kısa dönem ikamet. Şimdi kardeşlerim de öğrenci oldular, bu yüzden öğrenci olarak kalıyorlar.

BAŞKAN – Tamam, ikametle kalıyorsunuz, geçici koruma yok sizde.

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Evet.

BAŞKAN – Tamam.

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Ben eczacılık hakkında biraz bahsetmek istiyorum. Ben Yemen’den mezun olduğum için burada denklik yapmak zorundayım. Bizim grubumuz var Telegram’da, 600 Suriyeli ve yabancı eczacılar. Bizim birkaç sıkıntımız var, mesela en önemlisi denklik yapmak çok uzun süre alıyor yani en az iki yıl alıyor hem de mesela evraklarımızda bir sıkıntı çıksa, toplantıyı yılda bir kere yapıyorlar yani sekiz ay beklemek zorundayız.

BAŞKAN – Denklik alınca eczane açabiliyor musunuz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Türk vatandaşıysa açar.

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Türk vatandaşı olursa evet, açabilir.

BAŞKAN – Yabancıyken?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Açamaz.

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Açamaz.

BAŞKAN – Peki, o zaman niye denklik almak istiyorsunuz yabancı olduğunuz hâlde?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Türk vatandaşlığına geçmek için.

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Benim Türk vatandaşlığım var.

BAŞKAN – Türk vatandaşlığına geçtiniz, tamam, oldu.

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Bir de bununla ilgili bir şey var. Ben Türk vatandaşı oldum ama eczacı arkadaşlarımız var, onlar yabancılar ama çalışamazlar yani eczane açamazlar ne de çalışabilirler. Ancak bazı eczacılar tercümanlık alıyorlar, -eczacı değil- sadece tercümanlık yani...

BAŞKAN – Eczanede tercüman olarak.

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Tercüman olarak. Mesela bunlar yerine eczacıları alsa daha mantıklı. Bu sayede eczacılar çalışabilirler yani tercümanlık yerine hem tercümanlık yapabilir hem eczacı olarak çalışabilir.

Üçüncüsü denklik yapmak için genel yani eczacılık değil genel... Mesela benim kardeşlerim Yemen’den geldi, onlar üçüncü yıldaydı Yemen’deyken, şimdi buraya gelirken denklik yapamadılar, bu yüzden sıfırdan başlamak zorundalar.

BAŞKAN – Onlar da mı eczacılar?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Yok, gazeteci, muhabir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yemen’deki üniversitelere Türk üniversiteleri denklik vermiyorlar.

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Veriyor ama yani sanki sıfırdan başlıyor.

BAŞKAN – Çok zor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Eczacılık kaç yıl Yemen’de?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Beş yıl.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, fark derslerinize baktınız mı?

ABDULRAHMAN KUYİFATİH – Baktık, sadece iki ders çıktı, işletme ve mevzuat falan, böyle bir şey. Ama onlar bu denkliği yapmak için çok uzun süre, en az iki yıl beklemek zorunda ve söylediğim gibi, bir hata çıksa sekiz ay beklemek zorunda. Bu yüzden bunu söylemek istedim.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Eczacılıkta denklik zor.

OTHMAN RIHAN – Mahmut Bey “Herkes vatandaş mı olmak istiyor?” diye sormuştu. Aslında büyük bir kısmı, özellikle de hani üniversite mezunu olanlar, hekimler, eczacılar ve mühendisler olmak istiyor. “Neden?” diye sorarsanız, çalışabilmek için, hani sigortalı bir işe girebilmek için, en azından öyle tarif edebilirim. Üniversite mezunu olanlar bundan dolayı vatandaş olmak istiyor ama “Vatandaş olanlar da dönmüyor mü?” diye sorarsanız yani dönenler de oluyor ama herkes her yere dönemiyor. Şu an Suriye’den göç edenlerin tamamı Fırat Kalkanı bölgesinden değil, bir kısmı ortadan, bir kısmı da daha güneyden, Dera gibi şehirlerden olabiliyor. Dönüşler mümkün mü? Tabii ki mümkün ama tamamını göndermek mümkün mü dersiniz bence mümkün değil ama Türkiye’nin şu an hani yaptığı harekâtlarla birlikte bildiğim kadarıyla 350 bine yakın bir dönüş olmuş. Bildiğim kadarıyla sadece o bölgeye dönüş oluyor, Rusların veya İranlıların olduğu bölgelere dönüş olmadı. “Niye?” diye soracak olursanız, bildiğimiz kadarıyla ki oradaki insanlarla iletişim hâlindeyim, hastaneler yapılıyor, okul yapılıyor, Gaziantep Üniversitesine bağlı olarak bazı bölümler açılmış Fırat Kalkanı bölgesinde. Bu tür teşvik edici unsurlarla dönüş mümkün ama tamamını döndürmek mümkün mü dersiniz hani...

Ben aynı zamanda Göçmen Sağlığı Merkezinde çalışıyorum son iki aydır. Mültecilere bakıyorum, gelen çocukların çoğu Arapça bilmiyor. Çocukları şu an gönderirseniz yaşayacakları zorluklar, burada yaşadıkları zorluklardan çok daha büyük olur.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Evet, kızımız da fikirlerini paylaşsın bizimle.

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Ben on iki yıldır Türkiye’deyim.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Savaştan önce mi geldin?

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Aynen öyle.

Şöyle açıklayayım: Şimdi, savaştan önce gelen kişiler ile savaştan sonra gelen kişilerin maddi manevi gelirleri aynı olduğu hâlde masraflar çok farklıydı. Bunları zaten geçtik şimdi de, Türk vatandaşı oldum, şu anda tercümanlık yapıyorum. Neredeyse okula iki senedir gitmiyorum.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – “Tercümanlık yapıyorum.” derken nerede yapıyorsunuz?

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Ben yeminli tercümanım.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Yeminli tercüman olarak yani yoksa çevirme, kitap, yayınevleri üzerine değil.

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Yeminli tercümanlık. Noterlerle çalışıyoruz, vekâlet, okuma yazması olmayan vatandaşlar için gidiyoruz, tercümesini yapıyoruz.

Neredeyse iki senedir okula gidemiyorum çünkü benim gelirim yok. Artık bir süre sonra haklı olarak “Bir tek sen değilsin, başkaları da var.” dedi. Şimdi, hem çalışmak hem okumak yabancı uyruklu bir öğrenci için çok zordur. Babam zorunlu mu? Değildi. Bir yere kadar zorunlu, büyüttü, sağ olsun ama ondan sonra insan kendi ayakları...

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Ne okudunuz?

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Ben kimya mühendisliği okuyorum, devam ediyorum. Bu arada ikinci üniversitem. Resim öğretmenliği bitirmiştım Suriye’de, iki yıllık, ön lisans, atanamadım, Türkiye’ye geldim. Daha doğrusu şöyle açıklayayım: Atanamadım, 63’üncü sırada olduğum hâlde atanamadım, sınava bir daha girdim, o sene öyle tesadüfen sistemler değişmiş, çok güzel bir puan aldığım hâlde hiçbir dört yıllık kazanamadım.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Nasibin değilmiş kızım ama bundan sonrası inşallah ticari olarak çalış, o eğitim hakkını da... Baban da diğer kardeşlerine bakacak herhâlde.

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Yok, ben zaten şu anda çalışıyorum hem de okumaya çalışıyorum. Şunu anlatmaya çalışıyorum: Ben burs falan almadım. Hep ya babam ya ben ya dayım –sağ olsun-kendi imkanlarımızla...

Şimdi şöyle bir şey var: Bir öğrenci çok kolay kazandı diye diğer zorlukları göz ardı edemeyiz.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Yani yabancıların sınavlardaki biraz daha şeylerinden bahsediyorsunuz.

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Zaten parasal olarak farkını ödütüyoruz. Şimdi yanlış anlamayın, herkes samimi davranmıyor bir yabancıya, onu da göz ardı etmeyin. Zorluklar vardır. Bir de şöyle bir şey var: Kız çocuğu var, bir de erkek çocuğu da var, onu da aynı kefeye koyamayız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Türkiye’de eşitlik var.

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Eşitlik vardır, doğrudur, ben bunu savunuyorum ama dezavantajları da var. Toplum eşit görmüyor. Bir bayanın tek başına ayakta durmaya çalışması ile bir erkeğin tek başına ayakta durmaya çalışması aynı mı?

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Peki, teşekkür ediyoruz.

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Bir de bir iki noktaya daha değineceğim, kusura bakmayın.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Meclis açık diye, az önce Başkanım da söyledi.

Buyurun.

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Benim Göç İdaresinden küçücük bir ricam var: İkamet tezkereleri verirken yazılım hataları yapılmasın çünkü bizim için zor oluyor bir süre sonra. Yeminliyiz, pasaportu mu tutacağız, ikamet...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Suriyeli misiniz?

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Ben çifte vatandaşım, hem Suriyeliyim hem Türk’üm.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nasıl geçtiniz Türk vatandaşlığına?

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – İstisnai yollardan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O hangi yol?

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Ailenizle beraber mi?

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Yok, tekim ben, on iki yıldır tekim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, anladım, o istisnai yol hangi yoldu?

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Valla şöyle, ben oraya tesadüfen gittim, ismim listedeymiş, ben de “Tamam.” dedim, haberim bile yoktu yani.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani eğitim, eğitimden filan bir şey dememişsiniz?

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Bilmiyorum.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Neredeydin o zaman?

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Ben resim öğretmenliği mezunuyum, Suriye’den resim öğretmenliği, ön lisansım var benim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Burada hâlen öğrenci misiniz?

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Burada da kimya mühendisliği okuyorum Ankara Üniversitesinde.

BAŞKAN – Göç İdaresindeki yazılım yanlışsı şundan kaynaklanıyor tabii, anladığım kadarıyla. Tabii, isminiz Arapça, Türkçe’ye çevrilirken Latin harflerine çevrilip yazılıyor. Peki bu koruma belgelerinde Arapça mı yazılıyor, Türkçe mi yazılıyor isimler?

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Şimdi küçük bir şey ekleyeyim: Ben yeminli tercümanlık yapıyorum. Şimdi, beyefendi geliyor, hanımefendi geliyor, pasaportunda farklı yazıyor ismi, ikamet tezkeresinde farklı yazıyor ismi mesela.

BAŞKAN – Beyan ederken, ikamete başvururken kişi kendisi doldurmuyor mu belgeleri?

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Bildiğim kadarıyla hayır çünkü başvururken ben doldurmuyordum.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Tercümanlık işindeki sorunu anlatıyor yani kendi sorunu değil bu yani genel bir sorun.

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Aynen, bu genel bir sorun.

Bunu genelde hani vekalet yaparken...

BAŞKAN – Araplarda çok yaşanmıyor da tabii, Arapça’da; Türkiye’de daha çok ikamet işlerinde Japonlarda ve Çinlilerde çok ileri derecede yaşanıyor bu, onu biliyorum çünkü çok ciddi bir şey. Bir de her Çinli kendi ismini farklı telaffuz edebiliyor filan, o tür problemler yaşanıyor. Evet, anlaşıldı. Ama tabii, biz bunu kolaylaştıracak yeni bir sisteme geçtik artık. Ne yaptık? Türkiye Cumhuriyeti ise Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlık numarası verdik, bu vatandaşlık numarası önemli bir kriter, yabancıysa da hem Suriyeliler için, geçici korumadakiler için farklı numaralar, 88’le başlayan numaralar verdik.

Böylece yabancılara da yabancı kimlik numarası vererek isimlerden dolayı ortaya çıkacak yanlışlıkları gidermeye çalıştık. Evvelki sene kanun da geçmişti, o kanun geçerken de muhalefet milletvekilleri bize “Yabancılara kimlik numarası veriyorsunuz.” diye yoğun bir eleştiri yapmıştı, ben o zaman anlatmaya çalışmışım “Ya bakın, bu yabancı kimlik numarasıdır.” diye ama tabii, kamuoyunda bir algı oluştu hemen “Yabancılara da kimlik numarası veriliyor, acaba hepsi vatandaş mı oluyor?” diye ama biz yabancı kimlik numarası vermeye başladık.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – “Oy kullanacaklar.” falan...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama hanımefendi dürüstçe söyledi yani kutluyorum, dedi ki: “Benim nasıl adımın geçtiğini bilmiyorum, gittim listede ismim vardı, oldu.” Yani burada, işte bakın, diğer arkadaşlarımızın yaşadığı zorluğu arkadaş yaşamamış.

BAŞKAN – Diğerlerinde de var listelerle geçiş canım, listeye oluyor zaten.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladım. Yani bu vatandaşlığı kaybetmek, almak bu kadar basit olmamalı. Vatandaşlığımızı kazanırken veya kaybederken bu kadar lakayt... Yani arkadaş çok dürüstçe anlattı, kutluyorum. Ciddiye alınmamış yani. Türk vatandaşlığı parayla ne alınabilir ne satılabilir.

BAŞKAN – Şimdi, Mahmut Bey...

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Hayır, öyle değil.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Öyle değil, öyle değil, orada bir yanlışlık var.

BAŞKAN – Mahmut Bey, şimdi tabii, ben şöyle bir söyleyeyim: Bir arkadaş diyor ki: “Listede adım çıktı.” Başka bir arkadaş diyor ki, baştan beri yakınıyor diğer arkadaşlar: “Listede adımız çıkmadı.”

Şimdi ben anlatayım: Siz geçici koruma belgesi alırken...

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Almadım ben.

BAŞKAN – Siz almamışsınız, sizinki şey yani Suriyelisiniz ama.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – On iki yıl önce gelmiş.

BAŞKAN – Önemli değil.

Siz bir belge alırken -tüm Suriyeliler için ifade ediyorum, bu bir sistemde tutuluyor- 50’ye yakın bilginizi sisteme kaydettik, 50’ye yakın; işte ayakkabı numarasından tutun aile bilgilerine, üniversite bilgilerine, denklik bilgilerine kadar ve geçim, Suriye’de ne gibi para kazanıyordunuz vesaire gibi bilgileri kaydettik, şimdi bunu 80’e çıkardık yenilemede. Biliyorsunuz, tekrar numaraları yeniliyoruz. Tabii, sistem ister istemez bu bilgilerin içinde YÖK’le eş değerlik sağlıyor. YÖK’e soruyor, diyor ki: “Bu kişi üniversite mezunu olduğunu beyan etmiş.” Sistem konuşuyor, diyor ki YÖK’teki sistem: Doğrudur, bu kişi hakikaten bizden denklik almıştır.” Daha sonra da Göç İdaresi bu kişilere herhangi bir başvuruya gerek kalmaksızın –ben süreci açıklama açısından söylüyorum- otomatik olarak diyor ki: “Senin vatandaşlığa başvuru sürecini başlatıyorum.” İstiyorsan belli bir süreden sonra size bilgi veriyor, mesaj geliyor, siz “Devam etmesini istiyorum.” diyorsanız o da devam ediyor, işte beraberinde güvenlik soruşturmaları vesaire yapılıyor, en sonunda da tekrar bilgi geliyor “Vatandaşlığa geçtiniz.” diyor. Geçmeme hakkınız da var, o süreci de açıklıyorlar. Ama bu Suriyeliler için, diğer ülke vatandaşları için değil, diğer ülke vatandaşlarında başka bir yöntem uygulanıyor. Suriyelerde bu süreç tamamen böyle uygulanıyor. Yani geçici koruma belgesiyle veya savaş nedeniyle Türkiye’ye gelmiş Suriyelilerin, her Suriyeli kişinin elimizde en az 50’ye yakın kişisel bilgisi mevcut.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, özür dilerim, şu an mesela Türkiye’de kaç tane üniversite öğrencisi arkadaşımız var Suriyeli?

BAŞKAN – Şu anda 19.500 kişi civarında üniversitelere devam eden var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, bekleyen, sınava girebilecek kaç kişi var?

BAŞKAN – 1 milyon.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 1 milyon?

BAŞKAN – Geliyor ya aşağıdan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani Suriyeli?

BAŞKAN – Türkiye okullarında okuyan şu anda elimizde 750 bin Suriyeli var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bekleyen 1 milyon.

BAŞKAN – Bekleyen 1 milyon. Şunu da söyleyeyim: Bunun kimisi 12 yaşında, kimisi 6 yaşında falan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani o zaman vatandaşlığa en rahat kaliteli eğitim seçeneğiyle geçiyor, başka, diğer koşullarla geçen çok az herhâlde, anladığım kadarıyla.

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – O kadar bir bilgimiz yok maalesef.

BAŞKAN – Şimdi, şunu da söyleyeyim: Suriye vatandaşlığına geçip de geri dönmek isteyenler de var, Atilla belki ondan bahsedecektir çünkü geçici korumada, sağlık güvencesi dâhil olmak üzere birçok güvenceye sahipken, hani katkı payı ödemiyor, tamamen sağlık hizmetlerinden faydalanyorken Türk vatandaşlığına geçtiği andan itibaren sistem değişiyor, tamamen bizim sisteme dâhil oluyor ve kendi sigortasını, giderlerini kendisi karşılamaya başlıyor. Dolayısıyla bu dönemde geçmek istemeyenler de çıkıyor mu?

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Ben cevaplayabilir miyim, lafı ağzımdan aldınız.

Evet, ben onu görmüştüm. Yani bazı insanlar hiç istemiyor ve bir an önce Suriye’ye dönmek istiyor ama şöyle bir şey var: O kişiler zaten ne burada sağlam bir eğitim düzeyi sağlayabildiler ne orada ama orada onlar için daha alışılmış bir hayat var, burada alışılmamış bir hayat var, o yüzden sadece oraya gitmeyi istiyorlar.

BAŞKAN – Peki, üniversite mezunu arkadaşlarınızdan veya orada tanıdıklarınızdan Türkiye’ye gelip de daha sonra başka Avrupa ülkelerine geçenler, oralarda ikincil koruma statüsü alanlar var mı çevrenizde?

OTHMAN RIHAN – Benim bir yakınım şöyle bir durum yaşamıştı: Kendisi Halep Üniversitesinde Ziraat Fakültesinde Dekandı, işte bu olaylar başlayınca, biraz da muhalif kişi de olduğu için bir şekilde Türkiye’ye gelmek zorunda kaldı, sene 2012’ydi. Bir şekilde denklik yapmaya çalıştı, beceremedi, artık tam olarak neden olduğunu bilmiyorum da, İtalya’ya gitti, şu an öğretim üyesi kendisi İtalya’da.

BAŞKAN – Atilla, senden de kısaca bir şey dinleyelim.

ATILLA MALİK KARADİREK – Sayın Vekilim, şimdi, bu konuyla ilgili, tabii ki nitelikli, eğitilmiş, kalifiye olduğu hâlde istisnai olarak vatandaşlık teklifi alan ama istemeyenler çok var. Sebebi şu: Tabii, bazı eğitilmiş olan üniversite mezunları Avrupa ülkelerine gitmek istiyorlar. Hani, işte örneğin orada akrabası vardır, birinci ya da ikinci dereceden yakını vardır, ona davetiye gönderir. Örneğin Almanya’ya gider, Almanya’daki mültecilerle ilgili, göçmenlerle ilgili şartlar daha iyidir, oraya gitmek istiyor, o yüzden vatandaşlığı almak istemiyor. Çünkü T.C. vatandaşı olursa eğer oraya gidemez yani oradaki mülteci veya göçmen haklarından faydalanamaz. Ama ikinci bir kesim var, örneğin bunlar da daha çok kamplar bölgesinde yaşıyor, adam eğitilidir ya da işte bir şartı sağlamıştır, T.C. vatandaşı olarak, istisnai olarak adı gelmiştir, onayı gelmiştir ama yine başvuru yapmak istemiyor. Neden? “Çünkü ben kampta kalıyorum.” diyor. “Kampta elektrik, su, doğal gaz gibi şeyleri ödemiyorum.”

BAŞKAN – Sosyal yardımlardan faydalanyor.

ATILLA MALİK KARADİREK – Evet, “Sosyal yardımlardan faydalanyorum. Ben vatandaş olursam kamptan çıkartılacağım ve bu sosyal yardımlar kesilecek.”

BAŞKAN – Kampta kalan kalmadı ama. Yani 60 bine düşürdük.

Senin dönüşle ilgili düşüncelerin nedir?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Şimdi, dönüşle ilgili şunu düşünüyorum Sayın Vekilim: Tabii, eğer, inşallah bu Barış Pınarı Harekâtı hayırlısıyla olumlu bir şekilde tamamlanırsa çok büyük oranda dönüş olacağını düşünüyorum.

Tabii, eğitilmiş, üniversiteden mezun, burada işini kurmuş veya hayatını kurmuş, burada bir geliri olanlar tabii ki dönmeyeceklerdir. Ama anneleri, babaları, özellikle o topraklardan gelen insanlar, yaşlılarımız, burada iş gücü sahibi olmayan insanlar çok dönmek arzusu içerisindedir. Yani bu konuyla ilgili de biz dönüşleri alıyoruz.

BAŞKAN – Yarın Suriye’de huzur olsa, o bölgede, tahmini olarak ne kadarı döner? Yani barış sağlandı, huzur oldu, düzen kuruldu.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Şimdi, Sayın Vekilim, ben Lazkiye kentinden geliyorum, hanımefendi de Lazkiye’den geliyor ama diğer 3 arkadaş Halepli. Şimdi, ben Lazkiyeli olarak, benim annem, babamla ilgili söyleyeyim: Benim annem, babam, Fırat Kalkanı bölgesine dönmek istemeyecektir. Neden? Diyecektir ki: “Ben Lazkiye’den geliyorum.” Yani ben döneceksem...

BAŞKAN – Yok, tüm Suriye’de huzur olsa... Anayasa Komisyonu anlaştı, diyelim ki sistem geri döndü, sizin orada da güvenliğinizin sağlanacağıyla ilgili teminatlar alındı...

ATİLLA MALİK KARADİREK – Sayın Vekilim, Suriye’den buraya gelenlerin yüzde 80’inin, 90’ının orada bir toprağı vardır, arazisi vardır, evi vardır, orada yakını vardır yani orayla bağları hâlâ kopmamıştır. Ben kendimden örnek vereyim. Benim ailem burada, annem, babam, amcam ama orada dayılarım var, teyzelerim var. Sekiz yıldır, on yıldır mesela ben onları görmüyorum olaylar, savaş başladıktan sonra. Bir barış söz konusu olduğunda ya da huzur Suriye’ye geri geldiğinde elbette ki ben gidip onları görmek isteyeceğim ve belki oraya yerleşirim, neden olmasın? Ama belli bir duruma gelmesi gerekiyor, bu durumdayken mümkün değildir dönmek.

BAŞKAN – Anladım. “Savaş devam ederken mümkün değil.” diyorsunuz.

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Bir de küçük bir noktaya değineceğim. Şimdi ben resim öğretmenliğini bitirdiğim için Suriye’de, keşke şöyle bir öneri yapabilsem aslında size: Vatandaşlık başvurusu yaparken ya da alırken onların eğitim seviyesi de kayda geçse. Aynı zamanda şu anlamda: Şimdi ben bir senedir vatandaşım ama hâlâ bir eğitim olarak sıfırım.

BAŞKAN – Denkliğim yok.

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Ama bir sene kaybım daha olacak. Arkadaş az önce söyledi, iki seneye kadar uzayabiliyor denklik yapmak. Bu sefer benim gerçekten bir Türk vatandaşıyla aynı seviyeye gelebilmem için neredeyse üç sene ya da dört sene beklemem gerekiyor. Bunu önermek istedim sizlere.

ATİLLA MALİK KARADİREK – Sayın Vekilim, müdahale edebilir miyim? Demek istediği şey şu...

BAŞKAN – Anladım... Anladım...

ATİLLA MALİK KARADİREK – Vatandaşlığa başvuru yaparken belgelerini verdiler ya. “Ben Suriye’de falan bölümden mezunum.” diye. Diyor ki: “Ben YÖK’e gidip denklik için başvuru yapacaksam sıra beklemem gerekiyor, hani bir sürü adımlar var.”

BAŞKAN – İmtihan süreçleri şu, bu var.

ATILLA MALİK KARADİREK – Evet, “Ben vatandaşlığa başvuru yaptım, o sırada zaten belgelerimi verdim. O sırada benim belgelerim incelenirse, bilgilerimiz birleştirilse çünkü ben e-devlette bilgilerimi mezun olarak göremiyorum, işte ilgili kurumları bu konuda bilgilendirmeme rağmen.” diyor. Doğru mu?

DEFNE ZEYNEP ZİYADE – Şöyle: Bekliyoruz üç dört sene eğitimimizi gösterebilelim... Hani bu ülkeye faydalı olabilmem için benim bir eğitim seviyemin olması lazım ve onu ancak ben vatandaş olduktan üç sene sonra gösterebilirim. O sürenin kısaltılmasını rica ettim sadece.

BAŞKAN – Dernek de çok kısaca şey yapsın ama derneği çağıracağız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Önce bir derneği tanıyalım. Türkiye’de kurulan bir dernek...

ATILLA MALİK KARADİREK – Federasyon Sayın Vekilim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) -Federasyon ama bildiğimiz kadarıyla birden fazla dernek olacak, derneklerin birleşmesiyle federasyon olur diye biliyoruz kanunen.

BAŞKAN – Anlat bakalım.

AHMED YASİR TEMELLİ – Sayın Vekilim, ben çok kısaca bahsedeyim, değerli vakitlerinizi çok almayacağım.

Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu. İlk derneğimiz 2004 yılında İstanbul’da kuruldu. 2’nci derneğimiz 2008 yılında kurulmaya başladı ve 2011 yılında 11 dernekle federasyon olduk ve şu an bünyemizde 65 dernek var uluslararası öğrenci çalışması yapan. Şu an Türkiye’de 172 bin uluslararası öğrenci var, 55 bin öğrenciye bire bir dokunuyoruz, huyunu suyunu biliyoruz, ne yaptığını biliyoruz, bizimle irtibattalar. 65 dernek var aynı şekilde de 25 şehirde de gönüllü temsilciliğimiz var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O 65 derneğin kurucuları aynı mı, farklı mı?

AHMED YASİR TEMELLİ – Kurucuları aynı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ticari bir amaç var...

BAŞKAN – Nasıl, anlayamadım?

AHMED YASİR TEMELLİ – Kurucuları aynı derken, aynı merkezden ama farklı kişiler.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nasıl yani? Eş dost, akrabası mı, farklı insanlar mı? Bu 65 tane dernek farklı illerde kurulu ya, 65 derneğin kaç tane kurucusu... Yani 7 kişi olursa ancak dernek kurulabilir.

AHMED YASİR TEMELLİ – Ben anlatayım. Şöyle: 2004 yılında ilk derneğimiz kuruldu. Dernek 2008 yılında Türkiye’ye açılmaya karar verdi. Bunu dernek genel merkezi olarak şubeleşerek mi yapalım, yoksa federasyon şeklinde mi yapalım dendi ve federasyon olmaya karar verildi ve farklı illerde farklı isimlerde dernekler kuruldu.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Onlar derneği mi kurdurdu yoksa özel kurulmuştu da onları dâhil mi ettiniz?

AHMED YASİR TEMELLİ – Merkezdeki ilk derneğimiz işin başında. Bâb-ı Âlem Uluslararası Öğrenci Derneğimiz ilk derneğimiz. Merkezdeki ilk derneğimiz şehirlere gidip çalışmalar yaptılar, uluslararası öğrenci çalışmasını anlattılar. Valilerle, rektörlerle, vekillerle ve sivil toplum kuruluşlarıyla görüşüp diğer derneklerin kurulmasını sağladılar.

BAŞKAN – Orada dernek kurarken yöneticiler, oradaki öğrenciler mi oldu, İstanbul’daki öğrenciler mi, her şehrin yöneticisi ayrı mı?

AHMED YASİR TEMELLİ – Her şeyi yerelde.

BAŞKAN – Orada?

AHMED YASİR TEMELLİ – Tabii, yerelde.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 65 derneğin kurucu üyelerinin listesini alalım.

AHMED YASİR TEMELLİ – Yönetim listelerini verebilirim Sayın Vekilim, hiçbir problem yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yönetim ve kurucuları.

AHMED YASİR TEMELLİ – Hepsi yereldedir. İzmir’deki derneğimiz Profesör Doktor Mehmet Çevik, Gaziantep Dernek Başkanımız, okul müdürü Mahmut Tekin; Bayburt’taki Dernek Başkanımız, Belediye Başkan Yardımcısı Veysel Bey. Yani yerelde önde gelen akademisyen, memur...

BAŞKAN – Ha, bunlar, dernek yöneticileri Türk o zaman.

AHMED YASİR TEMELLİ – Tabii, hepsi Türk vatandaşı.

BAŞKAN – Tamam, anladım.

AHMED YASİR TEMELLİ – Zaten yabancılar yönetimde bulunamıyor.

Yani faaliyetlerimiz yerelde işliyor. Dernekler bağımsız bir şekilde çalışıyor. Federasyon burada koordinasyonu sağlıyor. Ben de federasyonu temsilen geldim. Ankara’da da burada kurumsal ofisimiz var, kurumsal ofisten sorumluyum. Federasyon merkezimiz İstanbul’da. Yaklaşık şu an 75 şehirde çalışma yapıyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani ticari bir iş mi yapıyorsunuz?

AHMED YASİR TEMELLİ – Ticari bir iş değil, tamamen sivil toplum kuruluşu, tamamen gönüllü faaliyet.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Gelir nereden geliyor, bu kiralılar nasıl ödeniyor, masraflarınız vesaire?

AHMED YASİR TEMELLİ – Şöyle: Birleşmiş Milletlerle proje yapıyoruz. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, İçişleri Bakanlığıyla proje yapıyoruz. Şu an GSB, İçişleri ve Kütür Bakanlığıyla toplam 50’ye yakın projemiz var yürüttüğümüz. YTB, TİKA, Yunus Emre’yle aynı şekilde, her sene en az 10 proje yürütüyoruz, Cumhurbaşkanlığının himayelerinde program gerçekleştiriyoruz. Aynı şekilde diğer STK’lerden destek alıyoruz. Biz onları destekliyoruz, onlar bizi destekliyorlar. Aynı şekilde belediyelerden destek alıyoruz. Yani birçok faaliyetimize destek oluyorlar yerel kurumlar veya bakanlıklar.

BAŞKAN – Mahmut Bey, çağıracağız bunları. Çağırıp dinleyeceğiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kaç kişi parti üyesi?

AHMED YASİR TEMELLİ – Sayın Vekilim, şöyle: Hiç kimse parti üyesi değil. Bu çalışmalar hakikaten siyasi hiçbir tarafa çekilemez çünkü öğrenci Türkmenistan’dan geliyor diyor ki: “Ben burada bir derneğe üye...”

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öğrenciler masum yani biz burada öğrencilerin durumunu ve dernek durumunu öğrenmeye çalışıyoruz.

AHMED YASİR TEMELLİ – Ben anlatayım Sayın Vekilim.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – CHP’li mi, AK PARTİ’li mi diye soruyor herhâlde Mahmut Bey?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kaçı AK PARTİ üyesi, kaç MHP’li, kaç CHP’li...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Memurlar kuruyor mu ki?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Sayın Vekilim, Mahmut Hocam, şimdi beyefendilere ben bilgi verdim toplantılara katılmaları üzere. Tabii, bilgi vermemin amacı da şundan kaynaklı: Bir federasyon, dernek olmalarından ziyade Türkiye’de 65 tane dernekleri, temsilcilikleri var ve bu...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Size ne imkân sağlıyor arkadaşlarımız?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Bana bir imkân sağlamıyorlar, tanıyoruz.

Biz böyle bir toplantı düzenlenmesi üzere randevu talebinde bulunduk. Sayın Vekilimiz dönüş yaptılar, “Sizin illerde dernekleriniz var, üniversitede okuyan Suriyeli öğrencilerle de muhatapsınız çünkü yerledesiniz, sıkıntıları elbette ki sizlere iletiyorlardır. Bizim gözden kaçırdığımız, işte bizlere iletilmeyen, belki bizim göremediğimiz şeyleri siz sahada bizden daha çok olduğunuz için yani öğrencilerle daha çok muhatap olduğunuz için görüyorsunuzdur. Siz de bir gelin, sıkıntıları iletin...”

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani cemaatle bağlantısı var mı bu derneğin?

ATİLLA MALİK KARADİREK – Yok yok, hayır.

Bu amaçla biz kendilerini davet ettik.

BAŞKAN – Bu derneğin yalnızca yabancılarla bağlantısı var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bilmiyorum, Türkiye’de bir cemaatle bağlantısı var mı?

AHMED YASİR TEMELLİ – Yok Sayın Vekilim. Ben sizi, inşallah, özel bir şekilde davet ederim inşallah Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Şimdi arkadaşın gelişile ilgili Atilla Bey söyledi de... Rahat olun, onlardan bireysel bir şey dinleyeceğiz dedim. O da bana dedi ki: “Böyle bir dernek var, hani ondan yardım alsak.” Ben sana karışmıyorum, kimlerle gelmek istiyorsan gel dedim.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Ama bir müsaade etsek de kendisini ifade edebilse, adam kendisini ifade edemedi. Zanda bulunarak adama “Hangi partilisiniz? Kime oy veriyorlar?” Böyle şeylere gidersek... Bu adam bir ifade etsin kendisini.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Cami, cemaatle bağlantı var mı, onu sordum.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Mahmut Bey, tamam da bir ifade etmedi ki adam. “Aynı ailenin isimlerinden mi oluştu dernekler?” Yani başlarken zaten adama bir yönlendirmeye giriyoruz. Bir anlayalım, bu dernek ne iş yaparmış...

BAŞKAN – Bir derneğin AK PARTİ’ye yakın olması sorun mu sizce, problem midir?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hangi cemaatle bağlantısı var, onu öğrenmeye çalışıyoruz.

BAŞKAN – Böyle bir şey yok ama varsa bir problem olur mu?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bilmiyorum. Hangi cemaatle bağlantısı var, bir onu öğrenelim.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Ne cemaati ya?

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Ama “Türk ordusunda askerlik yapacağız.” demeleri...

BAŞKAN – Neyse, bir kısaca sizin Suriyelilerle ilgili söyleyeceğiniz bir şey var mı?

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Bu gençleri bu arkadaşları tebrik etmemiz gerekiyor. Hangi STK’dan, hangi cemaatten olursa olsun, hangi tarikattan olursa olsun teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkür ederiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Devlet, tarikatla cemaatle yönetilmez, devlet hukukla yönetilir.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Cemaat ve tarikattan bahseden bir tek sizsiniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hayır diyoruz, cemaate, tarikata, hukuk dışı...

AHMED YASİR TEMELLİ – Sayın Vekilim, ben devam edeyim isterseniz.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Cemaat ve tarikattan bir tek siz bahsettiniz...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım...

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Şöyle bir şey olsaydı: “Atatürkçü Düşünce Derneğiyle birlikte çalışıyoruz.” deseydi Mahmut Bey’in sesi çıkmayacaktı galiba.

BAŞKAN – Şimdi, konuyu toparlayalım arkadaşlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Benim düşüncemi yorumlamayın. Düşüncemi kendim cesurca söyleyebiliyorum.

BAŞKAN – Mahmut Bey, bir dakika...

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Ama siz bırakmadınız ki adam kendisini ifade edemedi. Hemen cemaate yöneltti işi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir cemaatle, hangi cemaatle bağlantılı? Yani Türkiye’de 65 dernekle bağlantılı...

BAŞKAN – Mahmut Bey...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben cemaatin peşindeyim, hangi cemaat ya?

BAŞKAN – Arkadaşlar, tabii bizim konumuz Suriyelilerdi. Bu derneği de çağırınız eğer Komisyon üyeleri uygun görürse onu da dinleriz, bu konuda herhangi bir şeyiniz olmasın. Tabii, Mahmut Bey her zamanki ön yargılarıyla hareket ettiği için direkt soruyu “Hangi cemaatle bağlantılısınız?” şeklinde sordu. Aslında, tabii, bizim sormamız gereken doğru soru “Siz yabancılar için ne yapıyorsunuz? Yabancı öğrenciler için ne yapıyorsunuz?” idi. Bununla ilgili soruları...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nasıl ön yargı, devletin yapamadığını bir dernek nasıl yapabilir? Türkiye’de 65 örgütlenmesi var.

BAŞKAN – O zaman bütün dernekleri kapatalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Dernek değil. Bakın, bu, her valilikte güya bu Genel Kurulu...

BAŞKAN – Sizde dernekle ilgili bir bilgi var da mı bu soruyu sordunuz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bilgi var, işte onu öğrenmeye çalışıyorum.

BAŞKAN – Nereden aldınız?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bırakmıyorsunuz ki. Nereden aldığım size ne ya, ben bilgimi size açıklamak zorunda mıyım?

AHMED YASİR TEMELLİ – Sayın Mahmut Bey, ben açıklayayım isterseniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani bırakın da ben sondaj usulü bilgimi alayım.

BAŞKAN – Mahmut Bey, bir derneğin siyasal partiyle bağlantısı olduğunu iddia etmeniz için somut belgeleriniz olması lazım. Varsa da Dernekler Kanunu’na göre işlem yaparsınız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Beyefendi, ben öğrenmeye çalışıyorum. Bırakın siz onu, siz bırakın da ben bilgiyi alayım; bilgim var benim.

AHMED YASİR TEMELLİ – Sayın Vekilim, ben anlatayım biraz, isterseniz.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Tamam o zaman...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hanımefendi ben Başkanla konuşuyorum, sizinle mi konuşuyorum?

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Ya dinleyin, ben de duymak istiyorum.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Ya Mahmut Bey, dinleyelim, ben de anlamak istiyorum.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, Suriyelilerle ilgili...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öğreneceğim ben ya, sorgulayacağım ben ya...

BAŞKAN – Mahmut Bey, yanlış bir soru soruyorsunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anlayacağım ben, öğreneceğim.

BAŞKAN – Hiç kimseye niyetiyle ilgili soru soramazsınız. Böyle bir şey yok. Niyetiyle ilgili böyle bir soru yok.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Keşke biraz benim gibi olabilseniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben iyi ki sizin gibi değilim, körü körüne tapan insanlarsınız ya.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Mahmut Bey, böyle yapmayın yani.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Siz aslında ön yargılı hareket ediyorsunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hanımefendi, niye ben sizin gibi olayım? Ben kendim gibi olmaktan mutluluk duyuyorum, keşke benim gibi olsanız.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – O zaman beni yargılayamazsınız, beni bu şekilde yargılayamazsınız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hanımefendi, o zaman diyemezsiniz “Keşke benim gibi olsanız.” Sizin benden ne üstün meziyetiniz var, söyler misiniz bana?

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – En azından dinlemeyi biliyorum.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Tanal Bey’i böyle kabul etmek zorundayız.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Ettik de artık ben dinlemek istiyorum.

AHMED YASİR TEMELLİ – Sayın Vekilim, ben devam edeyim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben sizin gibi olamam, siz benim gibi olamazsınız.

AHMED YASİR TEMELLİ – Mahmut Bey’in kötü niyetle sormadığını düşünüyoruz zaten, iyi niyetle sormuştur, şüpheci olması da bizi daha çok memnun eder, gerçekten bu tür sorular geliyor.

Yani biz belediyelerden destek alıyoruz dedim. Mesela, AK PARTİ’li belediyeler de CHP’li belediyeler de MHP’li belediyeler de bize destek oluyorlar. Kadıköy Belediye Başkanını da arayıp sorabilirsiniz, diğer belediyeleri de arayıp sorabilirsiniz yani tüm belediyelerden destek alıyoruz.

BAŞKAN – Kadıköy Belediye Başkanı AK PARTİ’li mi?

AHMED YASİR TEMELLİ – Yok, CHP.

BAŞKAN – CHP’liler nasıl yardım ediyor size?

Onda hiçbir sıkıntı yok çünkü uluslararası öğrenci çalışması politika malzemesi olabilecek bir konu değil. Siyasi bir malzeme değil, öğrenciler zaten tedirginlikle geliyorlar.

BAŞKAN – Öğrenciler zaten oy kullanmıyorlar.

AHMED YASİR TEMELLİ – Zaten oy kullanmıyorlar, oy potansiyeli yok; bir. İki: Öğrenciler geldikleri zaman korkuyla geliyorlar. Orta Asya’dan gelen öğrenciler, Türkmenistan’dan, Kırgızistan’dan, Kazakistan’dan, özellikle buralardan gelenler herhangi bir derneğe üye oldukları takdirde kendi ülkelerine döndükleri zaman çok aşırı problem yaşıyorlar. Biz UDEF’i akredite etmek için Cumhurbaşkanımızı programlarımıza davet etmek zorundayız. Çünkü ülkesine gittiği zaman adam gösterecek “Ben UDEF’teydim, bak, o devletin Cumhurbaşkanı bu federasyonun programına geliyor.” diyebiliyor rahatlıkla. Yani devlet bir açıdan bizi desteklemek zorunda, bir açıdan biz devletle çalışmak zorundayız. Yani bunu karşılıklı olarak düşünebiliriz. Devletin uluslararası öğrenci politikası daha yeni yeni oturuyor. Turgut Özal’la başladı belki 1980’lerde ama 2004’te 10 bin olan uluslararası öğrenci sayısı bu sene 172 bin yani ciddi sayıda artış var. Uluslararası öğrencilerle ilgilenmesi gereken kurum

YTB, YTB'nin burs verdiği öğrenci sayısı 17 bin. 172 bin öğrenci içerisinde 17 bin öğrenciye burs veriyor ve YTB'nin Uluslararası Öğrenci Dairesindeki uzman sayısı 20 kişi. 20 kişi 17 bin öğrenciyle ilgilenir mi? İlgilenemez. Fulbright'ta 25 öğrenciye 1 uzman düşerken bizim ülkemizde 1 uzmana 1.000 öğrenci düşüyor, mecburen sivil toplum kuruluşlarına düşüyor bu iş. Biz STK olarak binlerce gönüllümüzle yapıyoruz, AK PARTİ'lisi de var, MHP'lisi de var, CHP'lisi de var içimizde, hiç ayırım gözetmeksizin çalışıyoruz. Biz Müslümanlarla da ilgileniyoruz, Hristiyanlarla da ilgileniyoruz, Alevilerle de, Sünnilerle de ilgileniyoruz. Örneklerle açıklayayım: Moğolistanlı öğrenciler vardı, 400 kişilik grupları vardı, üç sene boyunca her sene kamplarını biz organize etmeye çalıştık. Nedir? Otobüs ihtiyaçları var, belediyelerle konuşuyorduk. Nedir? Salon ihtiyaçları var, diğer STK'lerle konuşuyorduk. Yurt ihtiyaçları var, diğer STK'lerle konuşuyorduk. Ve 400 Moğol'la ilgilendik, hepsi de Hristiyan'dı, hiçbiri de Türkiye sevdalısı insanlar değildi. Şu an Türkiye sevdalısı 400 güzel insan var ve Moğolistan'a gittiğimiz zaman bizi misafir edebiliyorlar. Bizim hiçbir şekilde ne Müslüman olsun ne Türk olsun ne Arap olsun gibi bir şeyimiz yok. Gerçekten uluslararası öğrenci konusu çok hassas bir konu ve biz daha birbirimize sabredemiyoruz, birbirimize tahammül edemiyoruz. Ben Suriyeliye tahammül ediyorum, Endonezyalıya, Mısırlıya, Somaliliye tahammül ediyorum. Ben oturduğum zaman 40 ülkeden adam oluyor. Biri eliyle yemek yiyor, biri çatal bıçakla yemek yiyor, biri farklı bir şekilde yemek yiyor, herkesin mizacı farklı. Bir cemaat, tarikat yöntemi benimsenemez bu tür çalışmalarda. Bu tür çalışmalar, yerelde nasıl gidiyorsa... Bayburt derneğimiz diyor ki: "Benim derneğimdiki tüm öğrenciler Azerbaycanlı, eğitime, konferansa, programa gelmiyor ama gezi, maç, halı saha olunca geliyor." O zaman sen öyle yap diyoruz. Gaziantep'teki derneğimiz diyor ki: "4.500 öğrenci var Gaziantep'te, bunun yarısı Suriyeli." O zaman Suriyeli öncelikli projelere katıl diyoruz. Yani hiçbir derneğin uyması gereken kesin bir kural yok, yani çizdiğimiz bir şey yok. Bizim federasyonumuzun amacı koordine etmek. Cumhurbaşkanlığından, GSB'den, İçişleri Bakanlığında, Kültür Bakanlığında da gerekli bilgileri alabilirsiniz, aynı şekilde İçişleri Bakanlığı Göç İdaresinden de gerekli bilgileri alabilirsiniz. Bizim yurt dışında da şu an 60'a yakın ülkede temsilciliklerimiz var, 2004 yılından beri ilgilendiğimiz öğrenciler mezun oldular. Bizim ilgilendiğimiz 5 bin kaliteli öğrenci var, hepsini de biliyoruz, tanıyoruz, Türkiye'de nerede kalmış, ne yapmış, hepsini biliyoruz. Gittiğimiz zaman, biri Etiyopya'da bakan yardımcısı, biri Afganistan'da milletvekili, biri Çad'da siyasi partinin genel başkanı. Bir yere kurban çalışmasına gittiğiniz zaman, bakıyorsanız, Türkçe konuşan yüzlerce insan var. Bir yere iş için gittiğiniz zaman, bakıyorsanız, Türkçe konuşan yüzlerce insan var, bu bizim için mutluluk kaynağıdır.

Aynı şekilde, Suriyelilere gelelim, ben konuyu çok dağıtmayayım. Geçen seneki verilere göre 150 bin öğrencinin 27 bini Suriyeli, 27 binin 3 bini YTB bursiyeri. Harçlarını zaten devlet karşılıyor, 3 binine de YTB burs veriyor, geriye kalıyor 24 bin öğrenci, kendi ihtiyaçlarını kendileri karşılamak zorunda kalıyor ve gerçekten ciddi problemlerle karşılaşılıyorlar. İstisnai vatandaşlık çok gündeme geldi, arkadaşlar vatandaşlık istemekte haklı. Şu konuda haklı: Avrupa'da öğrenciler yarı zamanlı çalışıp harçlıklarını kazanabiliyorlar, bizde yarı zamanlı çalışmıyorlar, para kazanamıyorlar ve gerçekten diğer ülkelerde burs imkânları çok daha fazla. Bizim YTB'nin verdiği miktar 700 TL yani 110 dolar ama adam Amerika'ya gittiği zaman 1.000 dolar burs alabiliyor. Yani yarı zamanlı çalışma, aynı şekilde, ikamet problemi... Niye istiyorlar? Bir insan Bursa'da geçici korumayla duruyorsa, eğer İstanbul'a gitmesi gerekiyorsa Göç İdaresiyle muhatap olmak zorunda, izin almak zorunda. Biz diyoruz ki: Öğrencilere pozitif ayrımcılık olsun, bir öğrenci ile bir berduş aynı kefiye konulmasın. Öğrenci istediği zaman İstanbul'a gitsin, istediği zaman Kars'a gitsin, istediği zaman Malatya'ya gitsin.

Aynı şekilde, başarısızlık cezalandırılıyor, bursu kesiliyor. Başarı da bizce ödüllendirilmeli. 24 bin burrsuz öğrenci var. Diyebiliriz ki: Eğer ortalama 3,5'u geçerse seni aylık 500 TL burslandıracağız. Bu tür taleplerle gelebiliriz. Biz eğer onlara para vermezsek, biz burs vermezsek, biz yardım etmezsek,

biz ellerinden tutmazsak, biz oturup aynı sofrada onlar nasıl yemek yiyorsa öyle yemek yemezsek, gördüğümüz gibi, kimi hırsız olacak kimi fuhuş piyasasının eline düşecek, kimi farklı ülkelere gidecek. Gaziantep'te Toplumsal Duyarlılık Projesi var, Hollanda devleti gelmiş Gaziantep'te Suriyelilerle ilgileniyor. Bu, hiç araştırılmadı. Biz Gaziantep'e gittik, çok güzel de çalışmalar yapıyorlar, onda hiçbir sıkıntı yok ama başarılı öğrencileri alıp Hollanda'ya götürüyorlar. Biz niye bunlara sahip çıkmıyoruz? Bunlar çok önemli sorular, önemli problemler; bunları da söylemiş olayım.

Aynı şekilde, devletimiz de kamuoyunu çok sağlıklı bir şekilde bilgilendirmiyor. 2017 yılında Suriyeliler 1.250 TL burs alıyorlardı. Bu bursun parası nereden geliyordu? Birleşmiş Milletlerden. Ama bizim insanımız zannediyor ki biz kendi devlet kasamızdan çıkarıp Suriyeli öğrencilere 1.250 TL para veriyoruz. Ciddi derecede anlatılmıyor devlet politikaları. Aynı şekilde İstanbul'dan seçimlerden sonra sanki sürgün olur gibi Suriyeliler farklı şehirlere gönderildi. Gönderilmesi gerekiyordu, şöyle: İkametleri farklı şehirlerdeydi ama seçimlerden sonra olması, bir sürgün gibi gönderilmesi... Hatta bir sivil toplum kuruluşu Saraçhane'de eylem yaptı "Sürgün'e karşıyız." diye. Biz onları aradık, dedik ki bu, bir sürgün değil, zaten olması gereken bir şey. Ama devletin böyle bir an önce sürgünmüş gibi yapması yanlış tabii ki. Göç İdaresi Genel Müdürünü aradık, Bakan Yardımcısını aradık konuştuk yani gerekli çalışmaları yapmaya çalışıyoruz biz zaten. Bir sivil toplum kuruluşu olarak gönül ister ki bunları devlet yapsın ama devletimiz de bazı noktalarda eksik kalabiliyor ki göçle karşılaşmamız çok daha yeni, Göç İdaresi'nin kurulması yeni, bazı problemlerin olması normal.

Biz, sivil toplum kuruluşu olarak aynı şekilde, 15 Temmuzdan sonra FETÖ davalarından 4.500 uluslararası öğrenci tutuklandı, bu öğrenciler hakkında teker teker rapor hazırlayıp MİT'e verdik, bu raporları sunduk. FETÖ o zaman bizim yurt dışındaki büyükelçiliklerin önünde eylem yapıyordu "Çocuklarımızı geri verin." diye. Biz teker teker isim isim çalıştık ve Cumhurbaşkanımıza, istihbarata ilettik bu listeyi, ona göre öğrenciler çıkış yaptılar. Hem de belgeleriyle sunduk, bu öğrenci şurada kaldı, şöyle yaşantı sunuyordu, şuralardan burs aldı, belgeleriyle sunduk; 4.500 öğrenci. Yani bunlar da bir STK için kolay değil, inanması da zor, biliyorum Sayın Vekilim. 60 ülkede çalışma yapacaksınız, burada 75 ülkede çalışma yapacaksınız ve binlerce öğrenciyle ilgileneceksiniz. Bizim buradaki bereketimiz şu: Uluslararası öğrenciler çok farklı insanlar. Yani 203 ülkeden öğrenci var, 203 ülkeden insana sabrediyorsunuz, müsamaha gösteriyorsunuz ve diyoruz ki: Birbirimize niye sabretmeyelim? AK PARTİ'nin kapısına da gidiyoruz, CHP'nin kapısına da gidiyoruz, MHP'nin kapısına da, Anadolu Gençlik Derneğine de gidiyoruz, İHH'ye de gidiyoruz, işte, Atatürkçü Düşünce Derneğine de gidiyoruz, ziyaret ediyoruz yani bir arada oturabiliriz diyoruz. Ben bir Endonezyalıyla, Yemenliyle Bosnalıyla bir arada oturabiliyorsam seninle de bir arada oturabiliyorum ve birbirimizin imkânlarını kullanmaya başlıyoruz ve böyle böyle çok güzel çalışmalar yapmaya çalışıyoruz. İnşallah, bilahare ziyaret de etmek isterim.

Özellikle yine Suriyelilerle ilgili bir iki meseleye değinip... Üç ay önce Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün Birleşmiş Milletlerle yaptığı bir program vesilesiyle bir toplantı olmuştu, ona katıldık. Uyum Yılı ilan edilmişti bu yıl. Buna göre kamu spotları yayınlanacaktı, yazarlara bilgi verilecekti, kamuoyunda algı oluşturulacaktı. Bununla ilgili çok somut bir çalışma göremiyoruz, inşallah hızlanır bu tür çalışmalar. Yani Suriyeli deyince insanların aklına kötü örnekler geliyor maalesef ama burada çok güzel doktorlarımız var, mühendislerimiz var; bunları gösterebiliriz, bunları biraz sahenin önüne koyabiliriz. Yani Türkiye'de savaş olsa biz Almanya'ya gitsek içimizde dilenciler de olacak, sarhoşlar da olacak, hırsızlar da olacak; bu normal bir şey, bu tür örneklerin olması. Bizim güzel örnekleri sahneye sunmamız lazım. Bu projeleri biz başlattık, devam ediyoruz. Kısa film yarışması düzenledik, şiir yarışmaları, hikâye yarışmaları ve farklı kitaplarda...

BAŞKAN – Tamam, bunları çağıracağız, dinleyeceğiz.

AHMED YASİR TEMELLİ – Çok vaktinizi aldım, kusura bakmayın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Şimdi, tabii, biz bugün bence bireysel olarak Suriyeli kardeşlerimizi -bir kısmı tabii Türk vatandaşı olmuş ama- dinledik, bir kısım sorunları da not aldık. Bu konuları, hem YÖK’le, Göç İdaresiyle görebildiğim kadarıyla daha çok, bir de üniversitelerle ilgili problemler var, bunları da biz ilgili kurumlara iletelim inşallah.

Ama bir gerçek var: Türkiye’de ben 150 bin civarında diyordum, siz 170 bin civarında yabancı öğrenci olduğunu söylediniz. Türkçe öğrenenler de dâhil bunların içinde büyük bir ihtimalle, üniversiteler dışında herhâlde.

AHMED YASİR TEMELLİ – Şunu hatırlatmayı unuttum Sayın Vekilim: İlkokul 1’inci sınıftan lise son sınıfa kadar 700 bin yabancı uyruklu vatandaş var ve bunun 400 bini Suriyeli, daha da fazla olabilir yani.

BAŞKAN – Yok, rakam daha fazla, o rakamı size söylerim. Yani 170 bin öğrenciden bahsettiniz ama herhâlde örgün eğitime devam eden 150 bin ama TÖMER’e vesaireye devam edenlerle 170 bin oluyordu bu sayı. Ama bir gerçek ortaya çıkıyor, görünüyor ki Türkiye’de artık -en başta söyledim- üniversiteler öğrenciler tarafından tercih ediliyor ve üniversite öğrencileri, yabancı öğrenciler, göçmen öğrenciler Türkiye’ye geldiğinde ciddi bir şekilde maliyetlerine katlanıyorlar. Ama tabii, tüm dünyada olduğu gibi, denklik süreçleri vesaire de söz konusu oluyor.

Tabii, göç yönetimiyle ilgili kamu spotlarının hazırlanması konusunda bir şey söylediniz. Bizim RTÜK Kanunu’muza baktık biz, göç yönetimiyle ilgili kamu spotları olmuyor. Sigaranın zararlarıyla ilgili, alkolle ilgili, trafikle ilgili var, bununla ilgili olmadığını gördük. Ben buraya gelmeden önce bir kanun teklifi çalışması içindeydim, oraya da bunu ekledik, göç yönetimi ve düzensiz göçle mücadele konusunda da kamu spotlarının zorunlu yayınlar içine alınmasıyla ilgili teklifimizi hazırladık. İnşallah ilgili komisyonlara bugün yarın sunacağız, o da bu sürecin içine girecek.

Sizlere teşekkür ediyoruz. Bu dünya hepimizin, bu coğrafyada hepimiz beraber yaşıyoruz. İnşallah, bu coğrafyada eğiteceğiz, eğiteceğiz ve beraberinde huzuru, barışı kuracağımıza inanıyoruz, sizlerle kuracağımıza inanıyoruz. En önemli sermaye, en önemli yatırım eğitime yapılan yatırım. Burada da Suriyeli kardeşlerimizin artık Türkiye’de eğitime ulaşmaları konusunda önemli adımlar atıldığını da görüyoruz. İlk yıllarda sorunlar yaşandı ama şimdi artık belli bir sisteme de kavuştuk, bu süreç öyle gözüküyor.

Teşekkür ediyorum.

ATILLA MALİK KARADİREK – Sayın Vekilim, ben küçük bir şey eklemek istiyorum, bir mesaj geldi de... Şimdi bir arkadaşımız, Kırıkkale Üniversitesi Biyomedikal Mühendisliğinden yüzde 100 ortalamayla mezun olan bir Suriyeli kardeşimiz, bayan, kendisi bir mesaj atmış, şimdi burada olduğumuzu biliyor kendisi. Aslında gelmek istiyordu ama gelememi dersinden ötürü. Başkent Üniversitesinde yüksek lisansına devam ediyor. Diyor ki bu arkadaşımız, kardeşimiz: “Biz mezun olduk, yüzde 100 ortalamayla mezun olduk. Bu ülkede biz faydalı bir birey olmak istiyoruz. Yani birilerinin, büyüklerimizin bizim önümüzü açmalarını bekliyoruz.” Tabii, büyüklerimiz derken bu...

BAŞKAN – Biz bu toplantıları zaten bunun için yapıyoruz. Sizinle ilgili sorunlar varsa mutlaka bunları konuşalım, görüşelim, yürütme organıyla yasal değişiklikler gerekiyorsa bunları da yapalım istiyoruz.

Hem derneğe hem de arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Toplantımız bitmiştir, sağ olun.

Kapanma Saati: 18.28

